

**STRATEGIA ROZWOJU
GMINY KOŹMINEK
NA LATA 2022-2032**

KOŹMINEK, 2022

OPRACOWANIE:

Dariusz Kałużny

Krzysztof Kałużny

ADRES BIURA:

NUVARO INVESTMENT and DEVELOPMENT Sp. z o. o.

Biuro Zarządu: ul. B. Krzywoustego 10,

62-510 Konin

e-mail: biuro@nidnuvaro.pl

Spis treści	3
1. WPROWADZENIE	4
1.1. Podstawa prawna	5
1.2. Etapy realizacji	5
2. CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJOWE GMINY KOŹMINEK	11
2.1. Wnioski wynikające z diagnozy sytuacji społecznej	11
2.2. Wnioski wynikające z diagnozy sytuacji gospodarczej	16
2.3. Wnioski wynikające z diagnozy sytuacji przestrzennej	18
2.4. Analiza badań ankietowych	22
2.5. Analiza SWOT	27
3. CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY KOŹMINEK	39
3.1. Misja i wizja	39
3.2. Cele strategiczne rozwoju, kierunki działań, oczekiwane rezultaty oraz wskaźniki ich osiągnięcia	40
3.3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy	58
3.4. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	64
3.5. Kierunki rozwoju Gminy Koźminek, a strategia rozwoju województwa. Rola AKO jako obszaru strategicznej, szczególnej interwencji określonej w strategii rozwoju województwa	67
4. Realizacja strategii	80
4.1. Przebieg realizacji strategii	80
4.2. Źródła finansowania wdrażanej strategii	81
5. SPIS TABEL	84
6. ZAŁĄCZNIKI	85

1. WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022–2032 jest najważniejszym dokumentem planistycznym i strategicznym, na podstawie którego samorząd realizuje obowiązek prowadzenia polityki rozwoju lokalnego. Jej celem głównym jest stworzenie realnych podstaw planu rozwoju dla gminy w okresie 2022–2032. Rada Miejska Gminy Koźminek podjęła decyzję o konieczności utworzeniu nowej Strategii, w miejsce już wygasłej Strategii Rozwoju Gminy. W oparciu o szczegółową diagnozę stanu, pracę zespołu strategicznego, przy wykorzystaniu konsultacji społecznych w formie ankiet i spotkań wyznaczono najważniejsze cele oraz środki ich realizacji – zadania i konkretne (w ramach tych zadań) działania. Zestawienie takich priorytetów jest konieczne, przy ograniczonych środkach finansowych na ich realizację. Będą one stanowić odpowiedź na najważniejsze wyzwania i problemy Gminy, zmierzając do trwałego i zrównoważonego rozwoju całej wspólnoty mieszkańców.

Przy tworzeniu Strategii wykorzystano narzędzia pracy warsztatowej i w oparciu o nie dokonano analizy SWOT: mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń. Strategia jest skutecznym narzędziem do efektywnego zarządzania gminą z perspektywy wielopoziomowego rozwoju. Ma charakter dokumentu programowego, który nie wskazuje dokładnie co i z jakich środków zostanie zrealizowane. Poszczególne zadania, w ramach dążenia do realizacji konkretnych celów, będą wymagać sporządzenia odpowiednich dokumentów podwykonawczych, wraz z wyznaczeniem podmiotów odpowiedzialnych za ich realizację. Strategia była tworzona przy zaangażowaniu przedstawicieli samorządu, jednostek samorządu terytorialnego, z udziałem przedsiębiorców i organizacji pozarządowych. Partycypowanie przez przedstawicieli różnych grup mieszkańców w tworzeniu tego rodzaju dokumentu, wiąże się ze zwiększeniem

szans osiągnięcia sukcesu w jego wdrażaniu. Przeprowadzono spotkania warsztatowe, których celem było zbudowanie spójnej wizji, określenie celów, a także zaprojektowanie rozwiązań. Dokument koresponduje ze strategicznymi dokumentami ogólnymi wyższego rzędu. Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032 oraz Diagnoza strategiczna zawierają dane według stanu na 31 grudnia 2020 roku i 31 grudnia 2021, o ile nie zaznaczono inaczej.

1.1. PODSTAWA PRAWNA

Podstawę prawną opracowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032 stanowią:

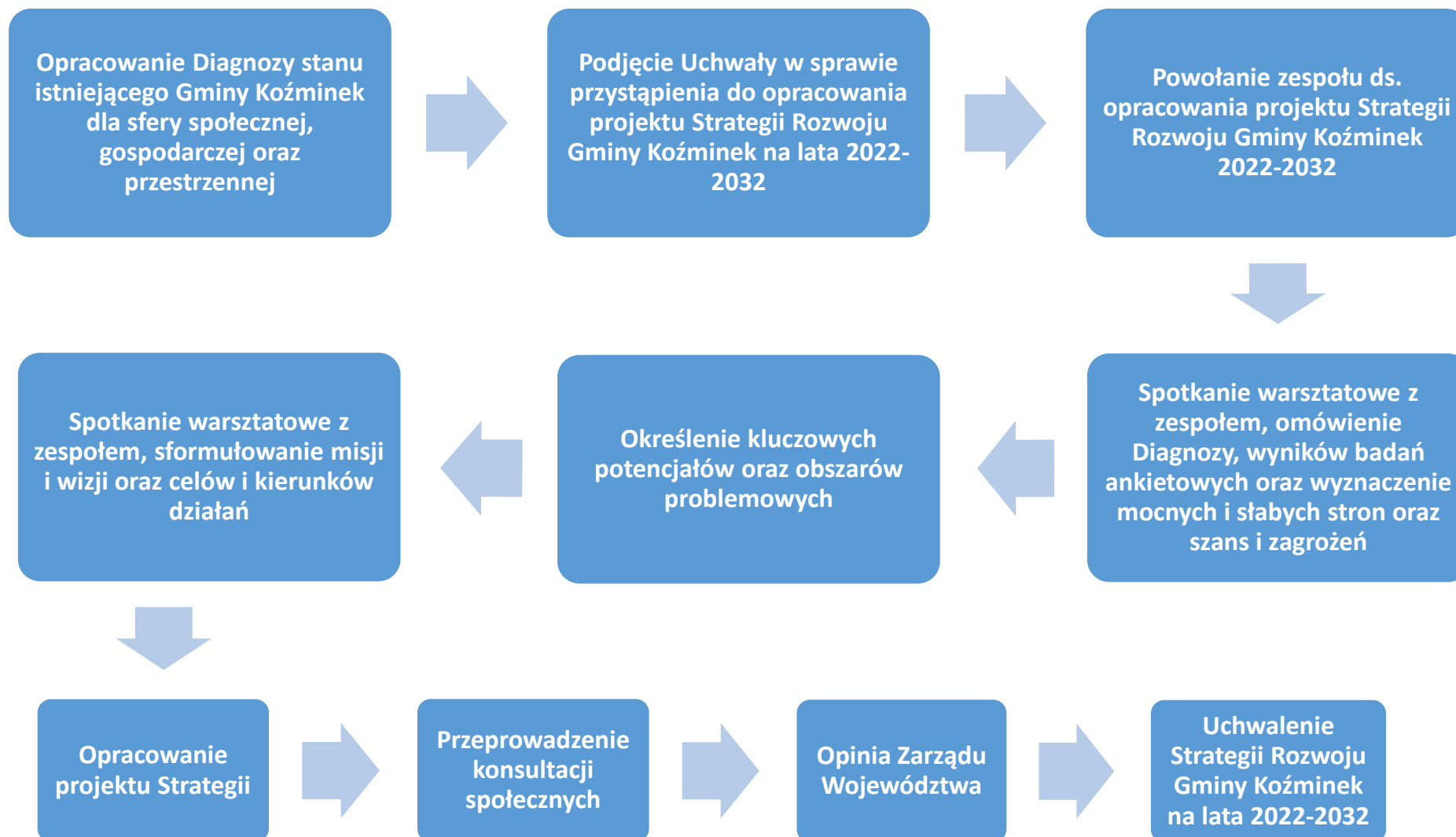
- Ustawa z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.
- Ustawa z 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.
- Ustawa z 15 lipca 2020 r. o zmianach zasad prowadzenia polityki rozwoju oraz niektórych innych ustaw.

Strategia została opracowana na podstawie aktualnych dokumentów planistycznych, sprawozdań oraz danych statystycznych.

1.2. ETAPY REALIZACJI

Prace nad załącznikiem w postaci Diagnozy stanu istniejącego zostały podjęte w czerwcu i lipcu 2021 roku. Podjęcie uchwały dotyczącej przystąpienia do pracy nad dokumentem Strategii miało miejsce w 2020 roku (Uchwała Nr XXXII/215/2020 Rady Gminy Koźminek z dnia 28 grudnia 2020 r. w sprawie: przystąpienia do opracowania projektu „Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2021-2031” oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu strategii rozwoju gminy, w tym tryb konsultacji, o których mowa w art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju).

Ważną rolę w procesie przygotowania dokumentu miał zespół ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032. W jego skład weszli przedstawiciele władz i pracowników gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy. Zespół został powołany zarządzeniem Nr 7/2021 Burmistrza Gminy Koźminek z dnia 18 stycznia 2021 r. Nieodzownym elementem procesu pracy nad Strategią były przeprowadzone warsztaty strategiczne. To dzięki nim, możliwie było poznanie opinii różnych środowisk oraz wymiana poglądów na temat kluczowych problemów w gminie. Dzięki tej pracy określono także ważne potencjały gminy. Istotne było także przeprowadzenie badania ankietowego wśród mieszkańców gminy. Dzięki temu narzędziu poznano m.in. opinie na temat oceny aktualnej sytuacji i oczekiwania na temat przyszłości gminy Koźminek w perspektywie następnych lat. Opracowany projekt Strategii poddano konsultacjom społecznym, które trwały w dniach 27 października 2022 roku – 30 listopada 2022 roku. Następnie wystąpiono o opinię Zarządu Województwa Wielkopolskiego. **Po otrzymaniu pozytywnej opinii podjęto uchwałę.....**

Proces budowy Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032 przebiegał wieloetapowo:

1. Opracowanie diagnozy sfer: społecznej, gospodarczej, przestrzennej i środowiskowej

Celem było stworzenie obrazu obecnej sytuacji gminy w aspektach społecznych, gospodarczych i przestrzennych, z uwzględnieniem aspektu środowiskowego. Podczas prac diagnostycznych analizie poddano zasoby infrastruktury społecznej, technicznej, gospodarczej oraz stan i zasoby środowiska przyrodniczego. Efektem pracy było powstanie diagnozy, opisującej podstawowe uwarunkowania rozwojowe gminy. Dokument został opracowany w oparciu o dane zastane, pozyskane m.in. z Banku Danych Lokalnych Głównego Urzędu Statystycznego, dokumentów strategicznych i operacyjnych Urzędu Miejskiego Gminy Koźminek oraz jednostek organizacyjnych gminy.

3. Analiza mocnych i słabych stron gminy, a także szans i zagrożeń jej rozwoju (analiza SWOT).

Celem było przeanalizowanie obecnych mocnych i słabych stron Gminy Koźminek, a także istniejących szans i zagrożeń w otoczeniu, istotnych z punktu widzenia jej dalszego rozwoju społeczno-gospodarczego.

Analiza SWOT została podzielona na cztery główne obszary tematyczne, a w ramach nich podobszary takie jak:

1. Sfera społeczna (społeczeństwo, edukacja, opieka zdrowotna, pomoc społeczna, bezpieczeństwo, kultura, sport).
2. Sfera gospodarcza (gospodarka, rynek pracy, turystyka, rolnictwo, wizerunek i promocja gminy, sytuacja finansowa).
3. Sfera przestrzenna (planowanie i zagospodarowanie przestrzenne, infrastruktura, sprawność działania urzędu, transport).

4. Sfera środowiskowa (środowisko przyrodnicze, infrastruktura techniczna, zmiany klimatu)

4. Organizacja warsztatu I z udziałem zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032.

Celem organizacji I warsztatu było:

- zaprezentowanie efektów pracy nad dokumentami na początkowym etapie budowania strategii,
- zbieranie danych uzupełniających do diagnozy stanu istniejącego Gminy Koźminek,

5. Organizacja warsztatu II z udziałem zespołu ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032:

Celem organizacji II warsztatu było:

- zaprezentowanie wstępnej wersji Diagnozy Gminy Koźminek,
- określenie kluczowych problemów i potencjałów Gminy Koźminek.

6. Przeprowadzenie warsztatu III z zespołem ds. opracowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032:

Celem organizacji III warsztatu było:

- przeprowadzenie wstępnej analizy SWOT,
- opracowanie misji i wizji rozwoju gminy,
- wstępne wyznaczenie celów strategicznych oraz kierunków rozwoju i konkretnych zadań.

7. Przeprowadzenie spotkania podsumowującego:

- podsumowanie pracy nad Diagnozą Gminy Koźminek,
- podsumowanie wyników przeprowadzonych badań ankietowych,
- podsumowanie pracy nad strategią z Zespołem,
- dyskusja nad ich wynikami.

8. Przygotowanie projektu Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032.

9. Opracowanie procesu monitorowania i ewaluacji strategii.

Celem było opracowanie zasad monitorowania oraz ewaluacji celów i realizacji poszczególnych kierunków działań oraz aktualizowania dokumentu.

2. CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJOWE GMINY KOŹMINEK

2.1. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI SPOŁECZNEJ

Prognozowana, malejąca liczba mieszkańców w wieku produkcyjnym będzie oddziaływać na lokalny rynek pracy i wymaga dodatkowych wysiłków ze strony gminy aby zachęcać osoby w wieku produkcyjnym do zamieszkania na terenie gminy. Może się to odbywać m.in. poprzez tworzenie warunków dla całych rodzin, a więc dzieci, dorosłych i seniorów. Choć zjawisko zainteresowania młodych ludzi większymi ośrodkami jest zjawiskiem naturalnym, należy stwarzać korzystny klimat z zakresu infrastruktury społecznej w miejscach zamieszkania, aby zatrzymać młodzież lub zachęcić do powrotu po zakończonej edukacji. Działania te powinny być prowadzone wielopłaszczyznowo. To nie tylko zapewnienie odpowiedniej bazy edukacyjnej, a potem atrakcyjnego rynku pracy i odpowiednich warunków spędzania wolnego czasu. To zarówno posiadanie dogodnej infrastruktury społecznej (m.in. żłobek, przedszkole, szkoły, miejsca spędzania czasu wolnego), jak i możliwości rozwoju gospodarczego gminy (m.in. rozwój przedsiębiorczości lokalnej, tereny inwestycyjne).

Liczba dzieci w wieku szkolnym, powoduje konieczność ponoszenia konkretnych nakładów na szkolnictwo w zakresie jakości infrastruktury jak i jakości wyposażenia dostosowanego do zmieniających się wymagań nowych technologii. Dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańców ważne jest dobrze działające przedszkole i żłobek.

Przemiany demograficzne, w tym zmiany struktury wieku populacji w Gminie Koźminek mają i będą miały istotny wpływ na proces zarządzania sferą usług publicznych w gminie. Prognozowane starzenie się społeczeństwa wymaga m. in. zwiększonych nakładów na sferę związaną z zapewnieniem opieki osobom starszym, na zapewnienie realizacji nie tylko ich podstawowych, egzystencjalnych potrzeb, ale także na ich samorozwój i wypełnienie czasu

wolnego, którego osoby starsze mają najwięcej spośród pozostałych grup demograficznych, np. poprzez rozwój oferty kulturalnej czy edukacyjnej. Gmina dysponuje budynkiem zrewitalizowanego dworu, który zgodnie z oczekiwaniami mieszkańców pełni taką funkcję. Wiąże się to również z zapewnieniem seniorom adekwatnej jakości usług medycznych na miejscu, a także odpowiedniej ich dostępności. Wzrost liczby seniorów oznacza zwiększenie popytu na opiekę i usługi tego typu placówek. Ważne jest zatem wybranie odpowiedniej strategii działania z uwzględnieniem posiadanych potencjałów i kompetencji. Skutki prognozowanej struktury demograficznej, odczuje także Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Wydłużający się czas życia i większa grupa osób starszych, oznacza wzrost pobieranych świadczeń m.in. z tytułu długotrwałej i ciężkiej choroby.

Celem Strategii powinna być rzetelnie przedstawiona ocena własnego potencjału i oferta w celu przyciągnięcia mieszkańców spoza gminy i nowych przedsiębiorców.

Opisane powyżej procesy demograficzne, wpłyną istotnie na rosnące potrzeby społeczności lokalnej w zakresie dostępności do usług publicznych (edukacyjnych, zdrowotnych, sportowo-rekreacyjnych itd.). Należy więc z dużą uwagą podejść do prognozy demograficznej, aby podjąć trafne decyzje i skoordynować działania w wymiarze gminnym. Decyzje te, powinny jak najbardziej odpowiadać na potrzeby trzech, istotnych grup społecznych. Po pierwsze grupa w wieku przedprodukcyjnym, której największe potrzeby sprowadzają się do zapewnienia opieki przedszkolnej, następnie zapewnienie dobrej jakości edukacji w szkołach podstawowych. Po drugie potrzeby osób w wieku produkcyjnym, a więc atrakcyjne miejsca pracy, ciekawe formy spędzania czasu wolnego w pobliżu miejsca zamieszkania, wysoka jakość życia. Po trzecie

grupa senioralna, której potrzeby silnie związane są z zapewnieniem opieki medycznej oraz usług opiekuńczych i dostępnych form spędzania wolnego czasu.

Najbliższe lata, to czas aktywnej analizy dynamiki zmian w liczebności dzieci w poszczególnych grupach wiekowych i dostosowania istniejącej infrastruktury edukacyjnej jak żłobek, przedszkole czy miejsce w szkole do przyszłych potrzeb.

Opieka zdrowotna w gminie, to przede wszystkim dalej sprawnie funkcjonujący ośrodek zdrowia. POZ dostosowuje ofertę usług medycznych i liczbę specjalistów do potrzeb mieszkańców. Kolejne lata będą okresem reakcji na wyzwania, które przyniosła ze sobą pandemia: wzrost zachorowań, zagrożenie życia, utrudniony dostęp do opieki medycznej. Ważna będzie profilaktyka z uwagi na zwiększające się zachorowania związane z układem krążenia i nowotwory. Starzejące się społeczeństwo, wpłynie również na zakres świadczonych usług medycznych. Aby zwiększyć świadomość mieszkańców gminy dotyczącą profilaktyki oraz tematu zdrowia, należy zaplanować i przeznaczyć odpowiednie środki, na akcje promocyjne na wymienione wyżej obszary.

Pomoc społeczna jest nadal ważnym tematem. Liczba beneficjentów utrzymuje się przez lata na tym samym poziomie. Zagrożenie wykluczeniem społecznym jest jednak sytuacją zmienną. Najczęstsze powody przyznawania świadczeń w 2021 roku to niepełnosprawność, bezrobocie, długotrwała choroba. Bezrobocie nie jest głównym problemem w gminie. Jednakże zmieniająca się sytuacja ekonomiczna i demograficzna kraju może mieć wpływ na wzrost bezrobocia w kolejnych latach (pandemia COVID – 19, galopująca inflacja w kraju, drastyczny wzrost cen produktów i usług itp.) Przyszła struktura demograficzna mieszkańców w gminie wymaga dalszych działań w zakresie świadczenia pomocy przede wszystkim osobom starszym i niepełnosprawnym,

mającym trudności na rynku pracy oraz osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym i patologią. Kolejne lata będą charakteryzowały się przyrostem liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Może okazać się, że w tym zakresie planowane rozwiązania wymagają dalszego rozwoju i zwiększenia nakładów finansowych. Już teraz obserwuje się wzrost wydatków w budżecie na pomoc społeczną, szczególnie w obszarze kosztów domów pomocy społecznej i usług opiekuńczych dla mieszkańców we wszystkich grupach wiekowych. Podobnie (z dużym prawdopodobieństwem) sytuacja będzie wyglądać w związku z usługami medycznymi. Zapowiedź zwiększonego popytu na usługi opiekuńcze, powinna być wzięta pod uwagę przy wyznaczaniu celów i zadań w Strategii. Tym bardziej, że obserwuje się tendencję wydłużania się czasu trwania życia. Zapewnienie odpowiedniej jakości opieki nad grupą seniorów, to ważne wyzwanie na kolejne lata.

Do zadań własnych gminy, należą między innymi zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli. Do mocnych stron gminy należy zaliczyć fakt funkcjonowania w Koźminku Komisariatu Policji oraz licznej struktury Ochotniczych Straży Pożarnych. Gmina podejmuje nie tylko bezpośrednie działania o charakterze interwencyjnym w zakresie poprawy bezpieczeństwa. Na wzrost poziomu bezpieczeństwa wpływa także realizacja innych zadań samorządu, których celem jest ograniczanie pośrednich przyczyn, stanowiących podłoże przestępczości oraz patologii społecznych. Są to np. działania w obszarze edukacji, wychowania, ochrony zdrowia, rozwoju gospodarczego, przeciwdziałania bezrobociu, narkomanii, alkoholizmowi i przemocy w rodzinach. Coraz większym problemem staje się cyberprzestępczość. Aby świadomość na temat bezpieczeństwa i czyhających zagrożeń wśród mieszkańców była na wysokim poziomie, należy kontynuować projekty skierowane zarówno do dzieci, dorosłych i seniorów.

Zatrzymanie młodych mieszkańców w gminie, wymaga zapewnienia odpowiedniej jakości życia, w tym ciekawej oferty kulturalnej, edukacyjnej, rekreacyjnej, sportowej i itp. Prowadzenie zajęć w ramach działalności Gminnego Centrum Kultury powinno być rozwijane. Wyremontowane świetlice wiejskie mogą być małymi centrami kultury, tętniącymi życiem, w których swoje miejsce znajdą zarówno najmłodszy, jak i seniorzy. Mogą stać się one placówkami integracji międzypokoleniowej.

Szczególnie ważnym dla Gminy Koźminek wydaje się dalsze wspieranie działalności klubów sportowych i stowarzyszeń, gdyż aktywność sportowa jest szczególnie doceniana przez mieszkańców jako jedna z „wizytówek” Gminy Koźminek. Osiągnięcia młodych sportowców są ważnym czynnikiem promującym gminę.

Wyzwaniem dla Gminy Koźminek na najbliższe lata, będzie dalsza aktywizacja obywatelska mieszkańców oraz organizacji pozarządowych, m.in. do realizacji bądź współrealizacji zadań publicznych, szczególnie z udziałem dzieci, młodzieży oraz seniorów. Istotne będzie przeznaczanie na ten cel dostatecznych środków. Szczególną rolę odgrywać będą Ochotnicze Straże Pożarne (OSP) oraz Koła Gospodyń Wiejskich (KGW), Lokalna Grupa Działania oraz wiele mniejszych organizacji.

Szybki dostęp do sprawdzonej informacji, możliwość korzystania z usług na odległość świadczonych przez Urząd ma istotne znaczenie dla mieszkańców każdej jednostki terytorialnej. Nadążanie za zmianami technologicznymi, podnoszenie jakości obsługi klientów, ciągłe usprawnienie pracy Urzędu to ważne wyzwania, które należy ciągle doskonalić. Rozwój e-administracji prowadzi do wzrostu efektywności, skuteczności oraz do poprawy jakości funkcjonowania administracji publicznej, ale wymaga odpowiednich

zabezpieczeń danych wrażliwych pozostających w Urzędzie oraz wprowadzeniu rozwiązań z dziedziny cyberbezpieczeństwa.

Dobra współpraca samorządowa, wpływa na budowę dobrego klimatu pomiędzy poszczególnymi instytucjami. Warto zastanowić się nad korzyściami, mogącymi płynąć z wymiany doświadczeń z innymi samorządami oraz przygotowania wspólnych projektów. Może to posłużyć do zaczerpnięcia ciekawych wzorców oraz możliwości rozwiązań problemów, pojawiających się w zarządzaniu jednostką terytorialną. Działania podejmowane w ramach współpracy, mogą także objąć różne sfery w tym: kulturę, oświatę, gospodarkę i sprawy społeczne.

2.2. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Gmina Koźminek posiada dość ograniczone warunki, przyciągające potencjalnych inwestorów. W przypadku terenów pod inwestycje przemysłowe lub usługowe, które są w ewidencji Gminy jako tereny inwestycyjne, wydaje się, że ich wielkość oraz lokalizacja nie są do końca atrakcyjne, dla potencjalnych inwestorów. W Strategii warto przeanalizować możliwości rozwoju terenów inwestycyjnych pod budownictwo mieszkaniowe, działalność deweloperską i gospodarczą, w oparciu o tereny o słabej jakości rolnej, należące do mieszkańców gminy. Jednocześnie, większy nacisk Gmina Koźminek w Strategii położy na przygotowanie możliwości dostępu, do odpowiedniej infrastruktury technicznej dla przyszłych inwestorów i znacznie je odpowiednio promować. Gmina zwróci szczególną uwagę na potencjał tych działek w ewidencji gminy, których lokalizacja może wskazywać na zainteresowanie sąsiednich, prywatnych właścicieli wspólnym zbyciem terenu, jako obszaru inwestycyjnego. Dzisiaj problemem jest niewielka powierzchnia dostępnych działek. Do korzystnych uwarunkowań rozwoju gminy w ostatnich latach, należy zaliczyć rosnącą liczbę przedsiębiorców zarejestrowanych w Gminie.

Ważnym atutem jest przecinająca gminę na dwie części, droga wojewódzka DW 471, jako główny szlak komunikacyjny oraz bliskość do drogi krajowej DK12. Niedaleko gmina ma drogę wojewódzką DW470, drogę krajową DK25 i połączenie z autostradą A2.

Wydaje się, że ważnym wskazaniem na kolejne lata jest intensyfikacja działań z zakresu promocji gospodarczej własnych mikro i małych podmiotów gospodarczych. W tym zakresie istotnym zjawiskiem i przedsięwzięciem w gminie wydaje się, że są środowiska targowe i funkcjonujące targowisko. Nowym wyzwaniem dla Gminy Koźminek jest przyciąganie innowacyjnych podmiotów mikro i małych, a także promocja pod kątem pozyskania nowych inwestycji większych podmiotów gospodarczych na teren gminy. Ważne jest ciągłe wspieranie przez gminę klimatu do rozwoju biznesu.

Mimo, że stopa bezrobocia w gminie jest na niskim poziomie, należy zauważyć oczekiwania mieszkańców związane z istnieniem miejsc pracy na miejscu w Gminie Koźminek, a nie poszukiwanie tych miejsc poza gminą. Ten czynnik – powstające miejsca pracy byłby także bardzo silnym impulsem rozwojowym dla gminy, w zakresie „zatrzymania” młodych ludzi i „podniesienia potencjału gminy”. Z drugiej strony, zadaniem Gminy Koźminek jest przeciwdziałać marginalizacji i przyrostowi bezrobocia, szczególnie wśród osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym poprzez wspieranie inicjatyw tworzących miejsca pracy na miejscu.

Sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego jakim jest Kalisz, oprócz oczywistych zalet, ma także swoje wady. Taki ośrodek generuje miejsca pracy, potencjał usług dla przedsiębiorców i zaspakaja wiele potrzeb mieszkańców z terenu Gminy Koźminek. Zagrożeniem jest możliwy odpływ osób młodych z terenu gminy, co mieszkańcy najczęściej podkreślali w badaniu ankietowym. Zatem dokument Strategii opisuje podejmowane i planowane działania w celu

„zatrzymania” odpływu mieszkańców poza teren gminy, jak tworzenie jak najlepszych warunków do życia rodzin, w tym rodzin z dziećmi i rodzin z seniorami.

Ważną część diagnozy dotyczy rolnictwa. Gmina Koźminek jest gminą rolniczą, w której bardzo ważną rolę odgrywają rolnicy, ogrodnicy i sadownicy. Największą powierzchnię w podziale na strukturę użytkowania gruntów mają użytki rolne. Najwięcej jest małych i średnich gospodarstw rolnych. W ostatnich latach widać wyraźnie zmiany zachodzące w uprawach. Choć nadal najwięcej jest uprawianych zbóż, to zwiększa się istotnie powierzchnia uprawy kukurydzy. Jednocześnie daje się zaobserwować zmiany w wielkości i specjalizacji gospodarstw rolnych. Systematycznie powiększa się areał sadów i upraw pod szkłem. Pojawia się też większe zapotrzebowanie na wodę, do produkcji rolnej. Powoli rozwijają się działalności gospodarcze na terenach wiejskich, które pozwalają rolnikom dywersyfikować źródła przychodu.

2.3. WNIOSKI WYNIKAJĄCE Z DIAGNOZY SYTUACJI PRZESTRZENNEJ

Zjawisko niekontrolowanego rozproszenia zabudowy może powodować szereg problemów infrastrukturalnych dla gminy m.in. z dostarczeniem mediów, problemy komunikacyjne wynikające z konieczności budowy dróg dojazdowych, co w konsekwencji będzie w kategoriach inwestycyjnych silnie wpływać na sytuację finansową gminy. W związku z tym Gmina Koźminek z dużą uwagą przygląda się swoim dokumentom planistycznym.

Ważnym wyzwaniem dla samorządu gminnego, we współpracy z Powiatem Kaliskim, jest kwestia związana z komunikacją publiczną, a szczególnie unikanie wykluczenia komunikacyjnego na terenie Gminy. Obecnie funkcjonujące rozwiązania komunikacyjne w Gminie Koźminek nie są w pełni zadowalające. Dla części mieszkańców gminy, jedną z ważniejszych potrzeb komunikacyjnych jest dobra komunikacja/dojazd do Koźminka i Kalisza. To

naturalne zjawisko związane z zaspokajaniem podstawowych potrzeb administracyjnych, zdrowotnych, życiowych oraz usług wyższego rzędu jak szkolnictwo ponadpodstawowe, leczenie specjalistyczne czy kultura w najbliższym dużym ośrodku miejskim.

„Kręgosłupem” komunikacyjnym gminy jest niewątpliwie droga wojewódzka nr 471. Wspólne inwestycje gminy i powiatu i samodzielne inwestycje drogowe Gminy Koźminek istotnie poprawiły jakość dróg w ostatnich latach, co zostało potwierdzone zarówno na spotkaniach jak i w badaniach ankietowych. Szczególnie warte podkreślenia jest coraz większe bezpieczeństwo wszystkich uczestników ruchu drogowego, w tym pojazdów samochodowych, rowerzystów oraz pieszych. Szczególną uwagę zwraca się na bezpieczeństwo dzieci i młodzieży, które korzystają z chodników i ścieżek rowerowych celem dotarcia do szkół i bezpiecznego powrotu do domu. Priorytet dla inwestycji drogowych powiązanych z infrastrukturą towarzyszącą (chodnik, ścieżka, oświetlenie) to wyzwanie na najbliższe lata obowiązywania Strategii.

Rozwój budownictwa, szczególnie na terenach zabudowy rozproszonej, wpływa na kształt sieci wodociągowej i kanalizacyjnej w gminie. Odpady gromadzone w gminie, przetwarzane są w sposób nowoczesny, ekonomiczny i ekologiczny w wyspecjalizowanej jednostce. Tradycyjne systemy ogrzewania domów w oparciu o węgiel, powinny być sukcesywnie zastępowane innego rodzaju ogrzewaniem lub modernizowane poprzez wymianę kotłów na bardziej ekologiczne. Problem nadmiernej emisji pyłów jest szczególnie widoczny w mieście Koźminku, a także w większych skupiskach domów na terenach wiejskich. Z jednej strony zapoczątkowany został proces gazyfikacji, który jednak jak wynika z rozmów z operatorem systemu gazowniczego bez „istotnego odbiorcy” na terenie gminy nie ma perspektyw dalszego rozwoju i rozbudowy.

Natomiast możliwy jest w najbliższych latach rozwój alternatywnych źródeł energii, przy wykorzystaniu np. pomp ciepła do ogrzewania i pozyskiwania ciepłej wody użytkowej, w oparciu o funkcjonujące instalacje fotowoltaiczne. Ten kierunek ekologicznego rozwoju może być niezwykle ważny dla Gminy Koźminek. Należy wzmocnić proces edukacji i informowania mieszkańców na temat dostępnych i możliwych do uzyskania dofinansowań w zakresie wymiany kotłów, instalacji pomp ciepła i instalacji PV. Dążenie do zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców i pobudzenie działań inwestycyjnych może przełożyć się na innowacyjny i ekologiczny rozwój Gminy Koźminek, a także istotnie wpłynąć na wyższy komfort życia mieszkańców i funkcjonowania gospodarstw domowych.

Mimo powszechności Internetu, w trakcie dyskusji i badań ankietowych, pojawiły się opinie dotyczące potrzeby dalszego rozwoju sieci na mapie Gminy Koźminek. Szczególnie zwracano uwagę na konieczność rozwoju usług, świadczonych za pomocą Internetu przez Urząd Miejski. Jednocześnie wskazywano na konieczność przygotowania mieszkańców do umiejętnego korzystania z tych usług. W przypadku szkół z kolei poza dostępem do szerokopasmowego Internetu, który jest od kilku lat, ważne będzie wyposażenie szkół w nowoczesne urządzenia i rozwój kompetencji uczących nauczycieli związany z nowymi technologiami.

Wieloletnie badania prowadzone przez Instytut Meteorologii wskazują na postępujące zmiany klimatyczne w województwie wielkopolskim. Jednym z jego objawów są coraz częstsze zjawiska suszy, a innym gwałtowne zjawiska pogodowe. Zjawiska suszy powtarzają się, co w konsekwencji rzutuje na bieżącą sytuację i perspektywy rolnictwa w gminie. Pojawiający się niedobór wody jest dzisiaj problemem dla rolnictwa, a także dla leśnictwa, ale w przyszłości może zagrażać wszystkim mieszkańcom. Gwałtowne zjawiska pogodowe, nawałnice,

silne wiatry, długotrwałe upały to także efekty zmian klimatu. W przeciwdziałaniu tym zjawiskom najważniejsza wydaje się działalność edukacyjna skierowana do mieszkańców, a szczególnie dzieci i młodzieży. Świadomość na temat malejących zasobów wody nie tylko powinna być przekazywana w odpowiedniej formie do dzieci i młodzieży w ramach edukacji szkolnej, ale skierowana przede wszystkim do dorosłych mieszkańców podejmujących decyzje o sposobie i ilości wykorzystywanej wody do celów rolniczych, gospodarczych i bytowych.

W perspektywie najbliższych lat konieczne są działania mające na celu zatrzymanie wody w glebie m.in. poprzez ochronę istniejących zadrzewień śródpolnych i ich rozbudowę, poprzez budowę zbiorników służących tzw. małej retencji rolniczej. Do zadań tych należy zaliczyć: zatrzymywanie wód wiosennych, roztopowych i opadowych w sadzawkach, oczkach wodnych i obniżeniach terenowych. To szczególnie ważne wyzwanie dla działającej Spółki Wodnej. W celu przeciwdziałania ewentualnym podtopieniom wynikającym z nawalnych deszczy konieczne są odpowiednie rozwiązania techniczne na terenie miasta Koźminka powiązane z gospodarką wodno – ściekową.

Na terenie Gminy Koźminek istnieją dość korzystne warunki do wykorzystania odnawialnych źródeł energii, w tym głównie wiatru i energii słonecznej, ale również w trakcie spotkań wspomniano o energii geotermalnej. Zastosowanie odnawialnych źródeł energii wymaga dalszych działań zachęcających do ich wdrożenia. Konieczne jest zwiększenie zainteresowania OZE wśród mieszkańców, a także wśród przedsiębiorców i potencjalnych inwestorów, chcących uruchomić farmy fotowoltaiczne na terenie Gminy Koźminek. Gmina będzie podejmować działania promujące i edukujące społeczność w tej tematyce. Ważnym zadaniem jest ciągłe budowanie świadomości związanej ze zmianami klimatu, niską emisją i możliwościami

wykorzystania odnawialnych źródeł energii. Organizacja konkursów, czy seminariów na tematy proekologiczne jest oczekiwanym działaniem.

2.4. ANALIZA BADAŃ ANKIETOWYCH

W celu zapewnienia partycypacji społecznej w opracowywaniu dokumentu Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032, przeprowadzono badania ankietowe wśród mieszkańców. Ankiety udostępniono w okresie październik - listopad 2021 r. Odpowiedzi udzielone zostały w formie wypełnionych ankiet papierowych oraz poprzez stronę internetową Gminy. Respondenci zostali poproszeni w pytaniach o ocenę działalności/osiągnięć Gminy w dłuższej i krótszej perspektywie, a także o wskazanie dotychczasowych sukcesów i przyszłych priorytetowych przedsięwzięć w 4 określonych sferach w perspektywie przygotowywanej Strategii. Część pytań miała charakter zamknięty z formą wielokrotnego wyboru, a część charakter otwarty. Ankieta nie posiadała metryczki pozwalającej analizować płeć respondenta, a jedynie przedział wiekowy. W formie papierowej i elektronicznej zebrano 86 ankiet. Wyniki ankiet miały charakter uzupełniający do wyników pracy nad dokumentami i z zespołem strategicznym. Treść ankiety stanowi załącznik do dokumentu.

Sfera Społeczna

Wyniki badania ankietowego wskazały na szczególnie ważne dla mieszkańców obszary priorytetowe w sferze społecznej. Bardzo ważna dla ankietowanych, okazała się sprawa modernizacji i rozbudowy infrastruktury edukacyjnej, zapewniającej warunki dla rodzin z dziećmi. Patrząc na wyniki analizy demograficznej, wskazuje to na lepsze postrzeganie przez samych mieszkańców perspektywy przyrostu liczby dzieci, niż to oceniano w Diagnozie na podstawie danych GUS. Pod względem hierarchii infrastruktury społecznej zdecydowanie

na pierwszy plan wysuwa się infrastruktura edukacyjna (przedszkole, szkoły), a także funkcjonujący w formie klubu żłobek i jego przyszłość.

Ważnym elementem dobrej jakości życia i zachęcania osób do zamieszkania i odwiedzania gminy, okazała się potrzeba inwestowania w kulturę i tradycję opartą na historii i zabytkach. To formy wspierające warunki życia mieszkańców i będące atrakcyjną ofertą dla gości odwiedzających gminę. Mieszkańcy wypowiedzieli się też pozytywnie, w sprawie rekreacyjnej funkcji zbiornika Murowaniec, jako elementu tworzenia dobrych warunków do życia dla mieszkańców, miejsca spędzania aktywnie czasu przez dzieci, młodzież, dorosłych i seniorów. Jednocześnie zarówno w obszarze zbiornika Murowaniec jak i na terenie całej gminy powinno powstać więcej innych miejsc rekreacji i odpoczynku zapewniających bezpieczeństwo np. infrastruktura i oferta rekreacji w parku jako miejsce spędzania wolnego czasu, infrastruktura i oferta dla dzieci i młodzieży w powiązaniu z istniejącą infrastrukturą sportową i placami zabaw, miejsca dla seniorów powiązane ze świetlicami wiejski zapewniające warunki dla seniorów z możliwością aktywnego spędzania wolnego czasu. Zdania dotyczące posiadanych zasobów infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej były podzielone. Jedni uważają, że infrastruktura jest wystarczająca i jedynym wskazaniem jest utrzymanie jej w dobrym stanie, a inni z ankietowanych twierdzili, że można by ją poszerzyć w okolicach zbiornika Murowaniec.

Bardzo ważna dla mieszkańców jest ochrona zdrowia z szeroką dostępnością usług podstawowych i specjalistycznych na terenie gminy. Ważna jest istniejąca infrastruktura zdrowotna zapewniająca szybki dostęp i zwiększająca bezpieczeństwo zdrowotne mieszkańców.

Mieszkańcy zapytani o kwestie wykluczenia społecznego zgodnie uznali, że w Gminie Koźminek nie spotyka się już takiego zjawiska, lub występuje rzadko. Jednostki wskazywały, że „współczesne wykluczenie” może się sprowadzać do

braku Internetu, szczególnie w okresie pandemii, który stało się niezbędnym narzędziem do nauki, czy pracy i możliwie normalnego funkcjonowania. Prawie wszyscy ankietowani zdecydowanie uważają, że zagrożenie wykluczeniem jest mniejsze niż 7 lat temu

Sfera Gospodarcza

Pomimo rolniczego charakteru gminy, na pierwszy plan w odpowiedziach osób ankietowanych wysuwa się rozwój mikro i małej przedsiębiorczości. Silnie wskazywane są historyczne tradycje handlowe i dobrze funkcjonujące targowisko. Wskazuje się na potencjalnie możliwy rozwój targowiska, w oparciu o unikatowe cechy wyróżniające np. produkty regionalne, produkty rzemieślnicze itp. Mieszkańcy wskazywali na możliwy rozwój przedsiębiorczości w oparciu o posiadane zasoby gminy, czy umiejętności mieszkańców. Często wskazywano na przedsiębiorczość jako formę alternatywnej działalności dla rolnictwa w ramach gospodarstwa (druga forma działalności).

Oczekiwane są nowe inwestycje w Gminie Koźminek, przede wszystkim w celu stworzenia miejsc pracy na miejscu. W odpowiedziach głównie chodziło o większe podmioty zatrudniające powyżej 50 osób.

W przypadku podstawowego dla gminy rolniczej typu działalności, jakim jest rolnictwo, dalszy rozwój upatruje się w rolnictwie specjalistycznym. Wskazuje się na większą rolę doradztwa we wdrażaniu nowych technologii rolniczych. Zdaniem respondentów należy zwrócić większą uwagę na rozwój przetwórstwa i przechowalnictwa. Wyraźnie wskazuje się na obserwowany, dynamiczny rozwój ogrodnictwa i rozwój sadownictwa - coraz większy areał zajmowany przez sady i coraz większe powierzchnie szklarni. Należy zauważyć, że rozwój gminy jest jednoznacznie kojarzony z procesami rozwojowymi i zmianami w gospodarstwach rolnych

Wskazuje się też na możliwy rozwój nowych rodzajów działalności wynikających ze zmian w gospodarce np. usługi transportowe i zdecydowanie dynamiczniejszy rozwój usług turystycznych w oparciu o posiadane zasoby – zbiornik Murowaniec. Mieszkańcy w odpowiedziach nie wskazywali na inne nowoczesne, innowacyjne rodzaje działalności, jakie widzieliby na terenie gminy. Wskazuje się na potrzebę wspierania mikro firm rodzinnych i małych firm.

Sfera Przestrzenna

Wyniki badań ankietowych potwierdzają, że dla mieszkańców w tym zakresie bardzo ważna jest infrastruktura techniczna gminy, decydująca o jakości życia. Ważnym, choć niewielkim osiągnięciem badania ankietowego było dostrzeżenie potrzeby lepszego zarządzania zasobami wody w gminie. Na pierwszym miejscu pojawiła się sprawa, koniecznej modernizacji systemu zaopatrzenia w wodę na terenie gminy, a szczególnie wymiany sieci rurociągów i inwestycji w SUWach.

Drugim ważnym dla mieszkańców tematem, była modernizacja i rozbudowa systemu dróg gminnych i infrastruktury towarzyszącej, czyli budowa ścieżek rowerowych i chodników z oświetleniem. Odpowiedzi mieszkańców wskazują na istotną rolę drogi wojewódzkiej nr 471 w układzie komunikacyjnym gminy. Podkreślają jej znaczenie w zwiększaniu dostępności komunikacyjnej gminy z otoczeniem. Zdaniem części mieszkańców obecność drogi wojewódzkiej 471 może wpływać znacząco na nowe inwestycje na terenie gminy. Dalsza rozbudowa i modernizacją dróg powiatowych i gminnych powinny zmierzać do jak najlepszego skomunikowania gminy. Stan dróg mieszkańcy zgodnie oceniają jako dobry. Uważają, że na przestrzeni ostatnich lat sytuacja na drogach uległa dużej poprawie.

Kolejnym ważnym elementem infrastruktury, była chęć posiadania wiedzy nt planowanej rozbudowy sieci kanalizacyjnej oraz standardów oczyszczalni przydomowych dla mieszkańców, nie mających szans na przyłączenie się do sieci wod.-kan.

Komunikację publiczną mieszkańcy ocenili jako przeciętną, przy jednoczesnym zaznaczeniu, że dalszy jej rozwój powinien być powiązany z zidentyfikowanym zapotrzebowaniem. Szczególnie ważne wydaje się właściwe skoordynowanie liczby/częstotliwości kursów, z rzeczywistymi potrzebami mieszkańców. Konieczna jest lepsza współpraca między przewoźnikami, w wyniku której mieszkańcy nie będą mieli problemu z dostaniem się do Koźminka, czy Kalisza a następnie powrotu.

Ankietowani zapytani o sąsiedztwo dużego ośrodka miejskiego, jakim jest Kalisz nie widzą szczególnego jego wpływu na gminę. Do negatywów zaliczają niebezpieczeństwo odpływu młodych ludzi. Do pozytywów możliwość kontynuacji nauki przez młodzież po szkole podstawowej, dostęp do centrów handlowych, dostęp do usług wyższego rzędu związanych z rozrywką czy kulturą. Kalisz jest postrzegany jako źródło miejsc pracy i usług dla firm z terenu gminy.

Sfera Środowiskowa

W obszarze środowiska mieszkańcy dostrzegają konieczność przeprowadzenia zmian, poprawiających jakość powietrza w okresie zimowym poprzez ograniczenie niskiej emisji z gospodarstw domowych. Deklarowane jest zainteresowanie termomodernizacją zarówno budynków indywidualnych jak i służących do prowadzenia działalności. Z odpowiedzi widać potencjalne zastosowanie dostępnymi i akceptowalnymi technologiami OZE.

W niewielkim stopniu ankietowani zauważali konieczność edukacji i przygotowania do zachodzących zmian klimatu. Nie widać też potrzeby edukacji w zakresie gospodarki odpadami i lepszego wykorzystania PSZOK- u.

W obszarze związanym ze środowiskiem, dla ankietowanych mała lesistość nie stanowi problemu. We wskazaniach zapisano jednakże propozycje zalesiania gruntów V i VI klasy. Problem suszy wg części mieszkańców jest „rozwiązany” na poziomie dopłat suszowych. Podkreślano fakt dofinansowań do zbierania wody deszczowej, z której mogą skorzystać mieszkańcy. Druga część ankietowanych przedstawiła propozycje działań, które realnie mogą ograniczać zjawiska suszy. Były to: budowa studni głębinowych, udrożnienie rowów, ochrona małych zbiorników wodnych, konserwacja cieków wodnych, progów, zastawek, a także działania zachęcające do zatrzymywania wody opadowej.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywanym w jednostkach administracji publicznej narzędziem diagnozy strategicznej. Narzędzie to pozwala zdefiniować obszary problemowe, a także możliwości rozwoju Gminy Koźminek. Analizy dokonano w oparciu o:

- wyniki warsztatów strategicznych,
- ankiety wypełnione przez mieszkańców gminy,
- wyniki diagnozy strategicznej opracowanej w oparciu o dane i dokumenty pozyskane z gminy oraz GUS i innych źródeł zewnętrznych.

Tabela 1. Analiza SWOT-społeczeństwo

SPOŁECZYSTWO
DEMOGRAFIA, AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ występujące silne i liczne organizacje społeczne, ➤ liczne jednostki OSP w gminie, ➤ aktywność organizacji i klubów sportowych na rzecz wzmacniania tożsamości lokalnej, ➤ członkostwo w LGD „Kraina Nocy i Dni” i związany z tym udział w przedsięwzięciach, inwestycjach i szkoleniowych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niekorzystna struktura demograficzna ludności – starzejące się społeczeństwo, ➤ rosnący wskaźnik obciążenia demograficznego, ➤ prognoza demograficzna mówiąca o spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym w strukturze ludności, ➤ prognoza mówiąca o spadku liczby ludności w gminie.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie zaangażowania w działalność społeczną dzieci i młodzieży oraz seniorów, ➤ aktywizacja społeczności lokalnych w sołectwach, ➤ dążenie do samorozwoju przy wykorzystaniu oferowanych narzędzi i możliwości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niekorzystna prognoza demograficzna, ➤ brak chęci i czasu na aktywność obywatelską (intensywny tryb życia), ➤ społeczne następstwa wywołane pandemią SARS-CoV-2.
EDUKACJA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ baza placówek oświatowych o wysokiej jakości świadczonych usług, ➤ modernizowane na bieżąco szkoły i przedszkola, ➤ funkcjonujący Klub Dziecięcy pełniący funkcję żłobka w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niska subwencja oświatowa.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wprowadzanie nowych technologii do programu edukacji, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieprzewidziane zmiany w systemie oświaty wymagające

<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostosowanie wyposażenia technicznego szkół do zmian w edukacji. ➤ organizacja żłobka gminnego 	<p>dodatkowych nakładów oraz konieczność szybkiego dostosowywania się do nich,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczająca subwencja oświatowa. ➤ Zakończenie projektu Klubu Dziecięcego
---	--

OPIEKA ZDROWOTNA

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobry dostęp do podstawowej opieki zdrowotnej, ➤ dostępni są lekarze specjaliści na miejscu w gminie, z których usług korzystają mieszkańcy ➤ przeprowadzane liczne akcje profilaktyczne, programów edukacji zdrowotnej i promocji zdrowego trybu życia. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystarczający zakres szybkiej diagnostyki powoduje wyższe zagrożenie zachorowaniem na nowotwór, ➤ rosnący poziom liczby zgonów spowodowany chorobami układu oddechowego.

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rosnąca świadomość zdrowotna mieszkańców, ➤ badania profilaktyczne, ➤ wizyty kontrolne. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ słabiej funkcjonujący państwowy system opieki zdrowotnej, generujący system kolejkowy do lekarzy POZ, długie oczekiwanie na wizyty u specjalistów, ➤ starzenie się społeczeństwa – zwiększenie popytu na usługi medyczne, ➤ wzrost natężenia chorób cywilizacyjnych.

POMOC SPOŁECZNA, BEZPIECZEŃSTWO

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ zakres pomocy społecznej skoncentrowany na najbardziej potrzebujących, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmieniające się grupy beneficjentów, świadczeniobiorców i przestanek

<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmieniająca się grupa beneficjentów pomocy społecznej, ➤ szeroki zakres usług społecznych, ➤ rozwinięta sieć jednostek Ochotniczych Straży Pożarnych, ➤ Komisariat Policji w Koźminku, ➤ przeprowadzane programy i akcje nt. szeroko pojętego bezpieczeństwa. 	<p>kwalifikujących do przyznawania świadczeń np. wzrost osób samotnych, długotrwale chorych i niepełnosprawnych,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ rosnąca liczba świadczeniobiorców w związku z nowymi zadaniami w zakresie polityki społecznej, ➤ wzrost kosztów pobytu mieszkańców w DPSach, ➤ wzrost przestępczości.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ lepsze diagnozowanie potrzeb beneficjentów pomocy społecznej, ➤ możliwości zlecenia zadań własnych pomocy społecznej podmiotom zewnętrznym np. NGO, ➤ Nakłady w infrastrukturę (chodniki, ścieżki, oświetlenie) poprawi bezpieczeństwo w gminie, ➤ Możliwość realizacji zadań w zakresie polityki społecznej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ malejąca funkcja opiekuńcza rodziny (wskutek migracji zarobkowej), ➤ problemy z wykwalifikowaną kadrą pracowników – opiekunów osób starszych, ➤ zmniejszające się zaangażowania młodych ludzi w działalność w OSP z uwagi na naukę, pracę, migrację zarobkową, ➤ wzrost zapotrzebowania nakładów finansowych na pomoc społeczną.
KULTURA, TURYSTYKA, SPORT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rewitalizacja dworu tworzącego z parkiem kompleks pozwalający na organizację różnych imprez kulturalnych, ➤ istniejące zabytki: kościoły i kaplice religii katolickiej, kaplica ewangelicka, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak innych wyróżniających się obiektów historycznych o randze ponadlokalnej,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ przebiegający przez gminę szlak rowerowy powstały z inicjatywy Lokalnej Grupy Działania LGD, ➤ wydarzenia kulturalne w gminie, ➤ tereny rekreacyjne nad Zalewem Murowaniec, ➤ bardzo bogata i dobrze wykorzystywana infrastruktura sportowa. 	
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ bliskość Kalisza z atrakcyjniejszą ofertą kulturalną, ➤ promocja zespołu dworsko – parkowego jako obiektu i miejsca organizacji imprez kulturalnych, ➤ poprawa estetyki pozostałych zespołów pałacowych na terenie gminy, ➤ zadbane elementy zielonej infrastruktury (parki, zadrzewienia), ➤ rozwój działalności i oferty kulturalnej GCK w Koźminku. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak lub mniejsze zainteresowanie młodzieży kulturą i sportem – rozwój mediów elektronicznych.

Tabela 2 Analiza SWOT-gospodarka

GOSPODARKA	
GOSPODARKA, RYNEK PRACY, ROLNICTWO	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost liczby podmiotów gospodarczych, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ gospodarka oparta o mikro i małe firmy, głównie rodzinne, które tworzą ograniczoną ilość miejsc pracy,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ struktura gospodarki w większości oparta o mikro i małą przedsiębiorczość, ➤ dobrze funkcjonujące targowisko przyciągające wystawców i gości z okolicznych gmin, ➤ rolniczy charakter gminy, ➤ rozwijające się rolnictwo specjalistyczne, ➤ dynamicznie rozwijające się ogrodnictwo i sadownictwo, ➤ różnorodność hodowli drobiu, ➤ niska stopa bezrobocia, równowaga na rynku pracy, ➤ współpraca Powiatowego Urzędu Pracy z lokalnymi przedsiębiorcami. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak średnich przedsiębiorstw tworzących miejsca pracy, ➤ ograniczona dostępność terenów inwestycyjnych wpływająca na mniejsze zainteresowanie inwestorów i deweloperów, ➤ rozdrobnienie gospodarstw rolnych (małopowierzchniowe), ➤ niewystarczające doradztwo dotyczące kierunków zmian w rolnictwie i nowych technologii.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozszerzenie współpracy lokalnych firm z różnych branż w skali ponadlokalnej, ➤ dobre warunki do rozwoju specjalistycznej produkcji rolnej, ➤ specyfika produkcji rolnej – „produkty regionalne”, ➤ tworzenie dobrych warunków dla dalszego rozwoju rolnictwa i ogrodnictwa, ➤ rozwój gospodarstw agroturystycznych, produktów turystycznych – turystyka ważną gałęzią gospodarki gminy i powiatu. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niższa konkurencyjność gospodarcza i inwestycyjna w porównaniu z gminami sąsiadującymi bezpośrednio z Kaliszem – trudniej znaleźć inwestora, czy dewelopera, ➤ odpływ najlepiej wykształconych i posiadających różne kwalifikacje mieszkańców poprzez migrację (wyjazd do pracy do większego miasta lub za granicę), ➤ niepewna sytuacja gospodarcza, będąca wynikiem pandemii SARS-CoV-2 wpływa na wiele branż i obniża warunki do rozwoju.
ZARZĄDZANIE GMINĄ, WIZERUNEK GMINY	

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ skuteczne pozyskiwanie środków zewnętrznych (europejskich i rządowych) na rozwój gminy, ➤ sprawnie działający system ePUAP, ➤ funkcjonowanie gminy z aplikacją GIS pozwalająca na pełną identyfikację mapową gminy w formie cyfrowej, ➤ współpraca gminy z organizacjami pozarządowymi, ➤ obecność w LGD7 „Kaina Nocy i Dni”, ➤ stabilna sytuacja finansowa. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ mało wypromowana gmina i jej potencjał, nieznaną szerszemu gronu mieszkańców Wielkopolski, ➤ niewystarczające nakłady na wdrożenie nowych technologii w Urzędzie, ➤ ograniczone dochody własne wynikające z rezygnacji z pobierania podatków lokalnych, ➤ ograniczone narzędzia komunikacji społecznej gminy, wpływające na wizerunek.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ poprawa wizerunku gminy, ➤ wzrost dostępności środków zewnętrznych (fundusze unijne, środki rządowe, wojewódzkie i in.) na rozwój gminy, ➤ rosnący stopień informatyzacji nie tylko administracji, ale także samych mieszkańców, ➤ nowa perspektywa funduszy europejskich na lata 2021-2027, ➤ udział w przedsięwzięciach i inwestycjach o charakterze ponadlokalnym, ➤ wzrost dochodów własnych od przedsiębiorstw i od mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ brak zainteresowania gminą ze strony potencjalnych inwestorów i przyszłych mieszkańców, ➤ stosunkowo niski poziom zainteresowania e-usługami publicznymi ze strony mieszkańców, niski próg zaufania do nowoczesnych technologii, ➤ zmiany prawne zwiększające zakres zadań samorządu i ich niedostateczne finansowanie.

Tabela 3 Analiza SWOT-przestrzeń

PRZESTRZEŃ	
ZAGOSPODAROWANIE PRZESTRZENNE	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ ochrona rolniczej funkcji gminy, ➤ liczba uchwalanych Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego służąca ochronie ładu przestrzennego, ➤ położenie w granicach Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ kierunki wyznaczone w Studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy Koźminek są z 1999, ➤ nietrafione MPZP, które dzisiaj „przeszkadzają” we wprowadzeniu dalszego planowania.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym, ➤ wskazania, aby dominującą funkcją nadal było rolnictwo, ➤ planowe, sukcesywne wypełnianie obszarów przeznaczonych pod inwestycje i zabudowę mieszkaniową, ➤ wykorzystanie Lokalnego Programu Rewitalizacji do poprawy przestrzeni zdegradowanej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ problem we współpracy z innymi/sąsiednimi gminami, ➤ zróżnicowany poziom rozwoju poszczególnych gmin AKO, ➤ postępujące rozproszenie zabudowy, ➤ przekształcanie dobrej jakości użytków rolnych, na cele nierolnicze.
TRANSPORT	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dobrze rozwinięta sieć komunikacji drogowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ konieczność modernizacji i budowy dróg gminnych,

<p>występowanie drogi wojewódzkiej nr 471,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ dobra lokalizacja i dostępność komunikacyjna względem ośrodków miejskich, powiatowych o znaczeniu regionalnym, ➤ stosunkowo dobry stan dróg powiatowych i gminnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ niewystraszająca infrastruktura okołodrogowa na istniejących drogach – potrzeba większej długości chodników, ścieżek rowerowych, oświetlenia, ➤ niewystarczający system transportu łączącego Koźminek z pozostałymi miejscowościami może powodować wykluczenie komunikacyjne osób starszych, osób bez prawa jazdy czy bez samochodu, ➤ niski poziom bezpieczeństwa na drogach wynikający z miejscowych braków w infrastrukturze okołodrogowej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ stworzenie wewnętrznej „pajęczyny” połączeń komunikacyjnych obsługiwanej przez transport zbiorowy zewnętrzny (szczególnie dla młodzieży), ➤ zwiększenie intensywności transportu zbiorowego do Koźminka z innych miejscowości oddalonych, ➤ bliskość Kalisza – 20 km odległości. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrzymanie się dotychczasowych preferencji komunikacyjnych mieszkańców, przejawiających się wzrostem liczby samochodów i koniecznością budowania parkingów, ➤ rozpraszanie się zabudowy skutkujące koniecznością ciągłego inwestowania w infrastrukturę drogową kosztem innych inwestycji.
INFRASTRUKTURA TECHNICZNA	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ istniejąca sieć wodociągowa zaopatrująca prawie całą gminę, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sieć wodociągowa wymaga stałej modernizacji z uwagi na

<ul style="list-style-type: none"> ➤ istniejąca sieć kanalizacyjna, ➤ funkcjonująca oczyszczalnia ścieków, ➤ duża liczba przydomowych oczyszczalni, ➤ uruchomiony Punkt Selektywnej Zbiórki Odpadów Komunalnych. 	<p>degradację techniczną i awaryjność,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ brak zapasowych ujęć wody (studni głębinowych), ➤ SUWy wymagają modernizacji i zmian technologicznych, ➤ niski poziom skanalizowania gminy – 35%, ➤ nie rozwiązany sposób odprowadzania wód opadowych w Koźminku, ➤ wyeksploatowana oczyszczalnia ścieków, wymagająca gruntownej modernizacji, ➤ krótka sieć gazociągowa bez perspektywy rozbudowy, ➤ brak alternatywnych źródeł zasilania energetycznego infrastruktury publicznej.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej, ➤ dalszy rozwój przydomowych oczyszczalni ścieków, ➤ rozwój Internetu szerokopasmowego, obejmującego coraz większą liczbę mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ utrata wizerunku gminy dbającej o środowisko, ➤ brak zainteresowania nowych inwestorów i nowych mieszkańców gminą, ➤ brak możliwości zabezpieczenia dostaw wody do celów bytowych, ➤ utrata potencjału odbioru i oczyszczenia ścieków komunalnych, ➤ ograniczone możliwości dostępu do Internetu dla mieszkańców,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wysokie koszty zużycia energii elektrycznej na potrzeby funkcjonowania instytucji publicznych.
ŚRODOWISKO PRZYRODNICZE, ZMIANY KLIMATU,	
MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> ➤ realizacja programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, ➤ brak zlokalizowanego na terenie gminy uciążliwego przemysłu, ➤ duży kompleks leśny Krzyżówki. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zanieczyszczenie powietrza w gminie, ➤ indywidualne systemy grzewcze w domach oparte na paliwach stałych (dominacja węgla), ➤ powracające susze rolnicze, ➤ dominacja nawadniania przy użyciu deszczowni, a nie podlewania kropelkowego, ➤ niewielka lesistość gminy, ➤ niski poziom wykorzystania odnawialnych źródeł energii, zarówno przez mieszkańców indywidualnych, jak i sektor publiczny, ➤ mały poziom zainteresowania OZE ze strony mieszkańców.
SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój technologii energetycznych optymalnych dla środowiska, szczególnie OZE, ➤ edukacja ekologiczna, promowanie odnawialnych źródeł energii, ➤ bardzo korzystne warunki do rozwoju energetyki odnawialnej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ antropopresja wynikająca głównie z przekształcania gleb rolnych na cele nierolne, ➤ niska świadomość ekologiczna części mieszkańców, ➤ zanieczyszczenia związane m.in. z nawożeniem w rolnictwie, ➤ zmiany klimatu – coraz mniejsze ilości opadów, nasilające się zjawiska suszy,

<ul style="list-style-type: none"> ➤ przygotowanie gminy do ekstremalnych zjawisk gwałtownych zmian pogodowych – nawałne deszcze, ➤ możliwość nasadzeń śródpolnych i zalesiania nieużytków (z wykorzystaniem gatunków rodzimych), ➤ poprawa sprawności funkcjonowania urzędzeń melioracyjnych i zbiorników śródpolnych i leśnych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ nieracjonalne gospodarowanie zasobami wód, ➤ coraz częściej występujące gwałtowne zjawiska atmosferyczne.
--	--

3. CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZOWJU GMINY KOŹMINEK

3.1. MISJA I WIZJA

W procesie tworzenia i realizacji strategii istotne jest określenie misji i wizji. Są to dwa elementy strategii wskazujące na pożądane kierunki rozwoju w perspektywie najbliższych lat. Misja określa wartości, jakimi będzie kierowała się społeczność lokalna w celu zrealizowania zaprojektowanej wizji rozwoju. Ukierunkowuje również na działania, które trzeba podjąć, aby misja się powiodła, a wizja stała się rzeczywistością.

MISJĄ GMINY KOŹMINEK JEST STWORZENIE JAK NAJLEPSZYCH WARUNKÓW DO ŻYCIA DLA MIESZKAŃCÓW. ROZWÓJ ROLNICTWA I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI Z POSZANOWANIEM ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO I ŁADU PRZESTRZENNEGO. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY SPOŁECZNEJ, TECHNICZNEJ ZASPAKAJĄCY POTRZEBY WSZYSTKICH GRUP SPOŁECZNYCH DZIECI, MŁODZIEŻY, DOROSŁYCH, SENIORÓW.

Gmina Koźminek, przy obecnym potencjale, ma duże predyspozycje do rozwoju opartego na rolnictwie: specjalistyczne uprawy rolnicze, rozwój upraw ogrodniczych i sadowniczych oraz hodowli drobiu i innej specjalistycznej hodowli. Gmina Koźminek może rozwinąć niewykorzystany w pełni potencjał rozwoju przedsiębiorczości, przetwórstwa i przechowalnictwa. Wreszcie Gmina Koźminek może w większym zakresie postawić na rozwój nowych, innowacyjnych technologii w celu przyspieszenia swojego rozwoju.

Wizja to obraz gminy, który będzie następstwem realizacji strategii. Ukazuje Gminę Koźminek w perspektywie do 2032 roku. Będzie to obraz gminy zmieniony na skutek przyjętych i zrealizowanych działań.

Nowoczesna i innowacyjna Gmina Koźminek atrakcyjnym miejscem do życia i inwestowania. Bezpieczeństwo, szeroka oferta spędzania wolnego czasu, bogata oferta kulturalna, i wysoka jakość życia to najlepsza oferta dla rodzin.

3.2. CELE STRATEGICZNE ROZWOJU, KIERUNKI DZIAŁAŃ, OCZEKIWANE REZULTATY ORAZ WSKAŹNIKI ICH OSIĄGNIĘCIA

Na podstawie diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej oraz przestrzennej Gminy Koźminek, która została uzupełniona o wyniki badania ankietowego oraz dane zebrane na warsztatach strategicznych, wyznaczono obszary strategiczne działalności gminy, które wymagają poprawy bądź dodatkowego impulsu rozwojowego.

Poniżej przedstawiono obszary strategiczne działań wraz z celami strategicznymi oraz celami operacyjnymi.

SPOŁECZEŃSTWO

Obszar działań **SPOŁECZEŃSTWO** skupia się przede wszystkim na poprawie jakości życia oraz odpowiedzi na potrzeby zmieniającego się społeczeństwa. Przeanalizowano obecną infrastrukturę społeczną i zasoby oraz ich wystarczalność przy zmieniających się realiach związanych ze zmianami demograficznymi. Skupiono się także na zapewnieniu poprawy bezpieczeństwa społecznego mieszkańców oraz aktywizacji społecznej. Zaproponowano działania, których celem jest zatrzymanie młodych, aktywnych, pracujących mieszkańców w miejscu dotychczasowego zamieszkania i zaproszenie nowych mieszkańców, rodzin z dziećmi do osiedlenia się na terenie gminy. Nie zapomniano o rosnącej średniej wieku mieszkańców, która wymaga realizacji zadań związanych ze zdrowiem, z opieką społeczną nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi.

W ramach priorytetu **SPOŁECZEŃSTWO** wyznaczono cel strategiczny oraz trzy cele operacyjne.

Tabela 4. Cele – obszar społeczeństwo

CEL STRATEGICZNY I. GMINA KOŹMINEK – DOBRYM, ATRAKCYJNYM, BEZPIECZNYM MIEJSCEM DO ŻYCIA I ZAMIESZKANIA			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Cel operacyjny 1.1. Zapewnienie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi	<ul style="list-style-type: none"> ➤ modernizacja i rozbudowa infrastruktury opiekuńczo - edukacyjnej zapewniającej warunki dla rodzin z dziećmi (żłobek, przedszkole, szkoły), ➤ inwestowanie w kulturę, wielokulturowość i tradycję opartą na historii i zabytkach jako forma wspierająca warunki życia mieszkańców, ➤ pobudzanie mieszkańców do aktywności społecznej i obywatelskiej. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zaspokajanie potrzeb mieszkańców Gminy Koźminek w zakresie usług społecznych, ➤ przyciąganie ciekawą ofertą kulturalną, nowych mieszkańców spoza gminy, ➤ zaangażowani społecznie mieszkańcy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba dzieci uczęszczających do szkół, przedszkola, żłobka w roku (os.), ➤ ilość osób korzystających z obiektów kultury w roku (os), ➤ ilość osób zaangażowanych w prace organizacji pozarządowych (os.).
Cel operacyjny 1.2 Poszerzenie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej celem	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój istniejącej infrastruktury sportowej, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zatrzymanie młodych ludzi na terenie gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ długość wybudowanych ścieżek rowerowych (km.),

<p>podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zagospodarowanie terenów wokół zbiornika Murowaniec i doliny Swędrni dla celów rekreacyjnych, ➤ dodatkowe ścieżki rowerowe na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ osiedlanie się nowych rodzin w gminie, ➤ poprawa bezpieczeństwa rekreacji mieszkańców poprzez rozbudowę ścieżek rowerowych przy kluczowych odcinkach dróg gminnych, ➤ poprawa estetyki przestrzeni. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba imprez sportowych w roku (szt.).
<p>Cel operacyjny 1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ dostępność do podstawowej i specjalistycznej opieki zdrowotnej, ➤ zwiększenie liczby akcji, programów profilaktyki zdrowotnej, ➤ zachęcanie mieszkańców do zdrowego trybu życia, różnych form aktywności, ➤ zapewnienie aktywnym seniorom udziału w klubach, kołach, a 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wzrost zainteresowania mieszkańców stanem zdrowia, ➤ wzrost aktywności fizycznej wśród mieszkańców, ➤ poprawa jakości życia osób starszych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba specjalistów przyjmujących w ośrodku zdrowia (os.). ➤ liczba przeprowadzonych akcji/programów/badań w ramach działań profilaktycznych (szt.), ➤ liczba seniorów biorących udział w spotkaniach(os.),

	<p>pozostającym w domach opieki środowiskowej.</p> <ul style="list-style-type: none">➤ Zapewnienie mieszkańcom dostępu do komunikacji zbiorowej na terenie gminy		<ul style="list-style-type: none">➤ liczba seniorów korzystających z opieki środowiskowej (os.).
--	--	--	--

GOSPODARKA

Obszar działań **GOSPODARKA** skupia się przede wszystkim na wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy. Ważną rolę w zaplanowanych działaniach odgrywa rolnictwo i rozwój małej przedsiębiorczości opartej o istniejące potencjały. Stworzenie nowych możliwości do rozwoju nowoczesnych, innowacyjnych działalności gospodarczych, określenie i promowanie istniejących i potencjalnych terenów inwestycyjnych to kierunek przyszłych działań w ramach nowej Strategii.

Istotnym obszarem działalności gospodarczej w gminie jest **rolnictwo**, które określa obecnie funkcjonujący charakter gminy – gminy rolniczej. Na jej terenie znajduje się znaczna liczba dobrze prosperujących gospodarstw rolnych, w tym zajmujących się ogrodnictwem i sadownictwem. Funkcjonują hodowcy drobiu i innych zwierząt. Działania związane z rolnictwem to głównie działania w zakresie tworzenia warunków jego funkcjonowania i dalszego rozwoju, promowanie produktów lokalnych, pochodzenia rolniczego na skalę lokalną i ponadregionalną. To również wspieranie rolnictwa specjalistycznego np. ekologicznego.

W ramach obszaru **GOSPODARKA** wyznaczono cel strategiczny oraz trzy cele operacyjne.

Tabela 5. Cele – obszar gospodarka

CEL STRATEGICZNY II. KONKURENCYJNY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY OPARTY NA ROLNICTWIE I PRZEDSIĘBIORCZOŚCI			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<p>Cel operacyjny 2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ tworzenie warunków do powstania nowoczesnych, innowacyjnych działalności gospodarczych na terenie gminy, ➤ wykorzystanie dotychczasowych potencjałów przedsiębiorców i twórców z gminy (rozwój targowiska) m.in. poprzez odpowiednią promocję, zapewnienie miejsca i warunków do rozwoju drobnej przedsiębiorczości w gminie, ➤ organizacja wydarzeń i imprez promujących lokalnych producentów, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój gospodarczy gminy oparty o tradycyjne potencjały, ➤ nowe technologie i innowacje w produkcji, usługach i rolnictwie, ➤ rozwój działalności handlowej poprzez rozbudowę funkcjonalną i przestrzenną targowiska, ➤ rozszerzenie oferty terenów inwestycyjnych w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wydarzeń promujących lokalną przedsiębiorczość (szt.), ➤ liczba przedsiębiorstw z działalnością innowacyjną (szt.), ➤ liczba podmiotów gospodarczych ogółem (szt), ➤ wielkość terenów inwestycyjnych (ha), ➤ ilość miejsc pracy stworzona przez podmioty gospodarcze w roku (szt.)

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wspieranie istniejących zakładów przetwórstwa rolno-spożywczego i tworzenie warunków dla nowych przy wykorzystaniu lokalnych zasobów, ➤ zapewnienie konkurencyjnych warunków prowadzenia działalności dla średnich przedsiębiorstw (atrakcyjne tereny inwestycyjne w gminie), ➤ tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w gminie 		
Cel operacyjny 2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wsparcie lokalnych produktów rolniczych, ogrodniczych i sadowniczych, ➤ promowanie usług świadczonych przez podmioty z terenu gminy, ➤ wypracowanie lokalnych standardów we współpracy z Powiatem Kaliskim. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wspieranie powstawania rozpoznawalnych, lokalnych marek, ➤ wypromowanie produktu lokalnego, rozpoznawalnego w skali ponadregionalnej, ➤ zwiększanie świadomości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wydarzeń których tematyka obejmowała promowanie lokalnych produktów (szt.).

		mieszkańców na temat produktów lokalnych.	
Cel operacyjny 2.3. Wsparcie rolnictwa w zakresie dostosowania do nowych wyzwań XXI w.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wsparcie zmian strukturalnych, zachodzących w gospodarstwach rolnych, ➤ wsparcie doradcze w zakresie nowych technologii w rolnictwie, ➤ rozwój pozarolniczej działalności gospodarczej w gospodarstwach rolnych, ➤ udostępnianie nieużytków rolnych na tereny inwestycyjne dla własnej działalności i sprzedaż/wydzierżawianie terenów mikro, małym i średnim przedsiębiorstwom. ➤ Przeznaczenie nieużytków rolnych na tereny pod farmy fotowoltaiczne 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ specjalizacja w gospodarstwach rolnych -fachowe doradztwo techniczne i finansowe, ➤ konsolidacja i powiększanie się gospodarstw rolnych, ➤ uruchamianie pozarolniczych działalności gospodarczych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ powierzchnia specjalistycznych gospodarstw na terenie gminy (szt), ➤ liczba pozarolniczych działalności gospodarczych prowadzonych w gospodarstwach rolnych (szt), ➤ powierzchnia gminnych terenów inwestycyjnych [ha], ➤ pokrycie Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego nowych terenów inwestycyjnych (%), ➤ liczba osób korzystających z porad związanych z nowymi

			technologiami w rolnictwie (os), ➤ liczba osób korzystających z doradztwa w zakresie rozpoczęcia pozarolniczej działalności gospodarczej (os.).
--	--	--	---

PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO

Działania związane z obszarem strategicznym **PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO** obejmują zagadnienia z zakresu planowania polityki przestrzennej i rozwoju infrastruktury technicznej

Jednym z ważnych aspektów dotyczących przestrzeni jest stan środowiska i następujące zmiany w klimacie, wywołujące zmiany w jakości życia mieszkańców, w gospodarce w tym szczególnie w rolnictwie. Gminę coraz częściej dotykają problemy suszy rolniczej, na co wskazują zarówno dane odnośnie liczby opadów, ale także liczba napływających w ostatnich latach wniosków o tzw. dopłatę suszową. Ważne jest zastosowanie podejścia adaptacyjnego do aktualnego stanu środowiska. Zmiany klimatyczne są procesem postępującym. Dla Gminy Koźminek główne zagrożenia związane są z ekstremalnymi zjawiskami pogodowymi jak długotrwałe fale upałów i susza, gwałtowne zjawiska pogodowe jak wichury, ulewy, gradobicia. Należy zwrócić szczególną uwagę na kwestie potrzeby edukacji ekologicznej, gdyż problemem cały czas jest małe zainteresowanie tą tematyką ze strony mieszkańców i niskie przygotowanie do tych zmian. W perspektywie kolejnych lat należy zwiększyć zainteresowanie mieszkańców zmianami klimatu, ochroną powietrza, odnawialnymi źródłami energii i segregacją odpadów, Bardzo ważne jest budowanie świadomości społecznej na temat ograniczeń w dostępności do zasobów np. wód i kształtowanie nowych nawyków, związanych z racjonalną gospodarką cyrkulacyjną na terenie gminy. Ważnym zagadnieniem jest dbałość o **środowisko** poprzez prawidłowo prowadzoną gospodarkę wodno-ściekową, system gospodarki odpadami na terenie Gminy Koźminek.

Uporządkowanie spraw związanych ze środowiskiem to jedno z ważniejszych wyzwań, które będą wpływać na rozwój i atrakcyjność Gminy Koźminek. To także czynnik, który w bardzo istotny sposób będzie decydować o

postrzeganiu jakości życia w gminie przez mieszkańców. Wszystkie podejmowane przedsięwzięcia gospodarcze i społeczne muszą zachodzić przy poszanowaniu środowiska naturalnego. Większa dostępność i funkcjonalność infrastruktury technicznej, może wspomóc decyzje nowych mieszkańców o osiedleniu się na terenie gminy, a młode osoby z terenu gminy zatrzymać na miejscu.

Ważna grupa działań dotyczy **zagospodarowania przestrzennego**. Dokumenty planistyczne gminy wskazują jednoznacznie na potrzebę ich aktualizacji. Gmina powinna promować zwartą zabudowę i zapobiegać nadmiernemu jej rozproszeniu. Ważnym kierunkiem planowanych działań jest uszanowanie wiodącego charakteru gminy, jakim jest rolnictwo i ochrona terenów rolniczych i dobrej jakości gleb. Jednocześnie szansą dla Gminy Koźminek jest realizacja planów rozwojowych, w oparciu o przekształcanie słabszej jakości gleb, w tereny przeznaczone pod budownictwo mieszkaniowe i tereny pod inwestycje w pozarolniczą działalność gospodarczą. Część terenów gminy zgodnie z zapisami Lokalnego Programu Rewitalizacji ma szansę otrzymać nowy, estetyczny i funkcjonalny wygląd. Ważne jest zabezpieczenie, poprzez m.in. dokumenty planistyczne, przed nadmiernym rozproszeniem zabudowy i koniecznością ponoszenia nadmiernych nakładów na infrastrukturę techniczną, jak doprowadzenie sieci wodociągowej, sieci kanalizacyjnej, budowę dróg, chodników czy innej infrastruktury towarzyszącej.

W zakresie **zmian klimatu** niezmiernie ważne wydają się zarówno działania dotyczące ochrony przed suszą, jak i przed nawałnymi opadami powiązane z ciągłą edukacją wszystkich mieszkańców.

Nowoczesne zarządzanie gminą będzie wymagało zarówno inwestycji w wyposażenie i kompetencje cyfrowe w Urzędzie, ale także kompleksowej edukacji dorosłych mieszkańców w zakresie korzystania z usług elektronicznych

Urzędu. Cyberbezpieczeństwo będzie niezwykle ważne w związku z przechowywaniem danych przez Urząd.

W obszarze **PRZESTRZEŃ I ŚRODOWISKO** wyznaczono dwa cele strategiczne obejmujące sześć celów operacyjnych.

Tabela 6. Cele – obszar środowisko

CEL STRATEGICZNY III. ROZWÓJ Z POSZANOWANIEM I DBAŁOŚCIĄ O ŚRODOWISKO			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Cel operacyjny 3.1. Ochrona przed zmianami klimatu	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zachęcanie do zbierania wody deszczowej, ➤ zwiększenie retencji rolniczej poprzez powstanie nowych zbiorników na terenie gminy, ➤ dbałość o istniejące rowy, kanały, zbiorniki wodne, przepływające rzeki, ➤ zmiany w sposobie podlewania upraw rolniczych – przejście z deszczowni do podlewania punktowego. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie ilości wody zatrzymywanej na terenie gminy, ➤ łagodzenie skutków zmian klimatycznych – suszy, ➤ mieszkańcy świadomi zagrożeń wynikających z kurczących się zasobów wody. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba i powierzchnia zbiorników retencyjnych (szt./ha), ➤ długość zadbanych /oczyszczonych rowów/kanałów/cieków wodnych (km),
Cel operacyjny 3.2 Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój sieci kanalizacyjnej i nowe przyłącza, ➤ wymiana zbiorników bezodpływowych na przydomowe oczyszczalnie ścieków. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie ilości odprowadzonych ścieków systemem liniowej kanalizacji sanitarnej, ➤ zwiększenie ilości oczyszczonych 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba mieszkańców, gospodarstw domowych przyłączonych do sieci kanalizacyjnej (os/szt.),

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwiązanie spływu wód opadowych w przestrzeni miejskiej Koźminka 	ścieków komunalnych ogółem.	<ul style="list-style-type: none"> ➤ długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej (km), ➤ liczba wybudowanych przydomowych oczyszczalni ścieków (szt.).
Cel operacyjny 3.3. Ochrona powietrza i budowa instalacji OZE w gminie	<ul style="list-style-type: none"> ➤ wymiana kotłów węglowych na bardziej nowoczesne w budynkach publicznych i prywatnych, ➤ budowa nowych instalacji OZE na budynkach publicznych i budynkach prywatnych, ➤ termomodernizacja w budynkach publicznych i prywatnych – energooszczędne i zeroemisyjne, ➤ elektromobilność w gminie np. sieć stacji ładowania samochodów elektrycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zmniejszenie zanieczyszczenia miejscowości przez niską emisją i emisję z transportu, ➤ zwiększenie produkcji energii odnawialnej na terenie gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba wymienionych kotłów węglowych (szt.), ➤ liczba stacji ładowania samochodów elektrycznych (szt.), ➤ liczba nowych instalacji OZE (szt.), ➤ moc nowych instalacji OZE (kW).
Cel operacyjny 3.4. Zwiększenie świadomości	<ul style="list-style-type: none"> ➤ programy edukacyjne dotyczące zagospodarowania 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zwiększenie świadomości 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba przeprowadzonych wydarzeń

ekologicznej społeczności lokalnej	i selektywnej zbiórki odpadów, ➤ edukacja w zakresie zmian klimatu, OZE, suszy, retencji wody, ➤ imprezy o tematyce ekologicznej związane ze zmianami klimatu, odnawialnymi źródłami energii i selektywną zbiórką odpadów, ➤ szkolenia/seminaria dla mieszkańców.	ekologicznej mieszkańców, ➤ większe zainteresowanie możliwościami dofinansowań w zakresie ekologicznych rozwiązań w gospodarstwie domowym.	proekologicznych w ciągu roku (szt.).
---	--	---	---------------------------------------

Tabela 7. Cele – obszar przestrzeń

CEL STRATEGICZNY IV. NOWOCZESNE ZARZĄDZANIE GMINĄ I JEJ PRZESTRZENIĄ			
CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
Cel operacyjny 4.1. Efektywne zarządzanie gminą	➤ nowoczesny Urząd, w pełni z informatyzowany, dalszy rozwój systemu e-usług publicznych i gromadzenia	➤ zwiększenie ilości spraw załatwianych przez Urząd w formie e-usług,	➤ liczba mieszkańców korzystających z e-usług (os.),

	<p>danych BigData, cyberbezpieczeństwo,</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ współpraca samorządu z NGO, ➤ tworzenie warunków do rozwoju gminy. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ zdalna praca, zdalne usługi – cyfryzacja gminy, ➤ zwiększenie udziału organizacji pozarządowych w realizacji zadań gminy i na terenie gminy, ➤ zacieśnienie współpracy i relacji z sąsiednimi gminami, współpraca z powiatem, AKO, województwem, ➤ modernizacja obiektu urzędu, dostosowanie do potrzeb mieszkańców. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ liczba istniejących i funkcjonujących organizacji pozarządowych (szt.), ➤ liczba utworzonych porozumień i programów współpracy (szt.).
<p>Cel operacyjny 4.2. Prowadzenie polityki przestrzennej w gminie w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne i planistyczne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ systematyczna aktualizacja studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ rozwój zabudowy mieszkaniowej z zachowaniem ładu przestrzennego, 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ aktualizacja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego,

	<ul style="list-style-type: none"> ➤ aktualizacja istniejących Miejscowych Planów Zagospodarowania Przestrzennego wg potrzeb rozwojowych gminy, ➤ opracowanie planu budowy infrastruktury (sieć wodociągowa, sieć kanalizacyjna, drogi, chodniki, ścieżki) na terenie gminy, ➤ przygotowanie i uchwalenie MPZP dla przyszłych terenów inwestycyjnych na glebach słabych przeznaczonych do funkcji pozarolniczych, ➤ realizacja Lokalnego Programu Rewitalizacji. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stworzenie możliwości rozwoju przedsiębiorczości na terenie gminy, ➤ przeciwdziałanie fragmentacji środowiska przyrodniczego, ochrona krajobrazu i racjonalne korzystanie z zasobów środowiska, ➤ ochrona planistyczna najlepszych jakościowo gleb, umacnianie rolniczego charakteru terenów z rozwiniętą funkcją rolniczą, ➤ poprawa jakości przestrzeni i ochrona ładu przestrzennego w gminie. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ stopień pokrycia Miejscowymi Planami Zagospodarowania Przestrzennego powierzchni gminy (%), ➤ powierzchnia obszarów zrewitalizowanych (ha).
--	--	--	--

3.3. MODEL STRUKTURY FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ GMINY

Określenie polityki przestrzennej oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego wymaga sformułowania modelu rozwoju przestrzennego. Założeniem modelu jest wskazanie optymalnej formy organizacji przestrzeni województwa. Model rozwoju przestrzennego z założenia określa podstawowe elementy sieci osadniczej, strefy funkcjonalno-przestrzenne oraz główne powiązania, które mają stanowić determinanty rozwoju jednostki terytorialnej. Całość ma prowadzić do zrównoważonego rozwoju. Dokument Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, przyjmuje funkcjonalny model rozwoju regionu w oparciu o trzy następujące założenia:

- system osadniczy, na którego składają się jego elementy w postaci ośrodków miejskich o zróżnicowanej hierarchii. Najbliższym dużym ośrodkiem miejskim dla Gminy Koźminek jest Kalisz, który zdefiniowany jest jako miejski ośrodek regionalny wraz z Ostrowem Wielkopolskim. Zakłada się, że rolę biegunów wzrostu pełnić będą największe miasta regionu i ich najbliższe otoczenie,
- strefy zróżnicowanej polityki przestrzennej – w przestrzeni województwa wskazuje się następujące strefy zróżnicowanej polityki przestrzennej:
 - 1) strefę wysokiej intensywności procesów osadniczych,
 - 2) strefę średniej intensywności procesów osadniczych,
 - 3) strefę niskiej intensywności procesów osadniczych,
 - 4) strefę zielonych pierścieni,
 - 5) strefę intensywnej gospodarki rolnej,
 - 6) strefę przemysłu paliwowo-energetycznego,

7) strefę równoważenia potencjału przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,

8) system przyrodniczy.

Dla poszczególnych stref określone zostały preferowane kierunki zagospodarowania przestrzennego, uwzględniające zasoby i walory społeczno-gospodarcze i środowiskowe oraz zachodzące procesy rozwoju,

➤ powiązania, czyli relacje między poszczególnymi elementami. Rozwój regionu ma być zapewniony poprzez dobrze zaplanowany i rozwinięty system komunikacyjny, a także innowacyjną infrastrukturę techniczną.

W przypadku Gminy Koźminek, najważniejszą rolę odgrywają powiązania o znaczeniu regionalnym z miastem Kalisz.

Gmina Koźminek wg modelu objęta jest strefą średniej i niskiej intensywności procesów osadniczych. Stefa średnia to obszar przylegający do miasta Kalisza. Jednocześnie z dniem 01.01.2021 sam Koźminek został miastem, czego PZPWW z roku 2019 nie uwzględniło. Kierunkiem wyznaczonym w PZPWW Wielkopolska 2020 + dla strefy średniej jest przede wszystkim zapewnienie równowagi pomiędzy potrzebami rozwoju i ochrony rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej oraz integracji funkcjonalno-przestrzennej.

Oznacza to:

- 1) dostosowanie nowych terenów inwestycyjnych do potrzeb i możliwości rozwoju poszczególnych obszarów,
- 2) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo,
- 3) eliminowanie lub minimalizowanie konfliktów przestrzennych,
- 4) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów położonych wokół ośrodków miejskich,
- 5) poprawę warunków mieszkaniowych,
- 6) tworzenie przestrzeni publicznych.

Wskazuje się, aby dla terenów leżących w zasięgu miast powiatowych dominującą funkcją nadal było rolnictwo, mimo swojego potencjału rozwojowego dla zróżnicowanych form działalności gospodarczych, ze względu na sąsiedztwo biegunów wzrostu. Rekomendowane jest to zwłaszcza dla obszarów, charakteryzujących się najbardziej korzystnymi uwarunkowaniami przyrodniczym, glebowymi.

Gmina Koźminek w części północnej, objęta jest strefą niskiej intensywności osadniczej, dla której proponuje się następujące kierunki zagospodarowania przestrzennego:

- 1) stymulowanie rozwoju gospodarczego, opartego na lokalnym potencjale istniejących podmiotów oraz rozwoju rolniczych i pozarolniczych działalności gospodarczych
- 2) zwiększenie dostępności komunikacyjnej obszarów,
- 3) ochronę terenów cennych przyrodniczo i kulturowo,
- 4) zwiększenie dostępności infrastruktury społecznej i poprawę jej wyposażenia,
- 5) rozwój odnawialnych źródeł energii.

Tereny Gminy Koźminek położone w części w obu strefach, wymagają wsparcia rozwoju rolniczej i pozarolniczej działalności produkcyjnej i usługowej, aktywizacji lokalnego potencjału społeczno-gospodarczego, z wykorzystaniem zewnętrznych czynników rozwojowych.

Ponadto, model rozwoju przestrzennego Wielkopolski zakłada otoczenie Kalisza tzw. strefami zielonych pierścieni. Bliskie sąsiedztwo Gminy Koźminek z Kaliszem powoduje, że strefa ta również w części północno-zachodniej obejmuje Gminę Koźminek. Dla strefy tej proponuje się kształtowanie prawidłowych relacji, pomiędzy terenami zurbanizowanymi a krajobrazem otwartym poprzez m.in. ograniczanie przekształcania terenów rolnych i leśnych

na cele nierolnicze i nieleśne, ograniczanie rozwoju zabudowy poza obszarami istniejących miejscowości, a więc zapobieganie rozproszeniu zabudowy, zachowanie obszarów wolnych od zabudowy stanowiących naturalne, powiązane ze sobą struktury przyrodnicze.

Cały obszar Gminy Koźminek, to także strefa o nazwie system przyrodniczy. W celu jego prawidłowego działania należy uwzględnić przedsięwzięcia z zakresu ochrony i kształtowania poszczególnych zasobów środowiska przyrodniczego: form ochrony przyrody oraz różnorodności biologicznej i krajobrazowej, wód, lasów, powierzchni ziemi, złóż kopalin, a także przeciwdziałania zagrożeniom środowiska i ich skutkom oraz poprawy jakości środowiska. Jest to niezwykle ważne, szczególnie dla gmin, gdzie wiodącą funkcją jest rolnictwo. Ochrona gleb, ochrona lasów i zalesianie, zapobieganie suszom rolniczym, a także ochrona wód, to priorytetowe działania dla Gminy Koźminek.

Model rozwoju przestrzennego zaprezentowany w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+, jest wyrazem wizji rozwoju, określonej w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. Dokument Strategii jest kolejnym ważnym opracowaniem wskazującym na przestrzenne powiązania. W dokumencie, w nawiązaniu do PZPWW Wielkopolska 2020+, wyodrębniono obszary strategicznej interwencji. Są to obszary o najintensywniejszej sile oddziaływania miast na otoczenie, w których obserwować można wyraźne powiązania funkcjonalno-przestrzenne. Gmina Koźminek należy do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Regionalnego Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (MOF AKO). Wsparcie MOF AKO służy wzmocnieniu konkurencyjności gmin i ich zdolności do rozprzestrzeniania czynników rozwojowych, na sąsiednie obszary zurbanizowane oraz te o funkcjach rolniczych. Oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco

na strukturę osadniczą regionu. Wskazuje się na problemy rozwojowe stanowiące niekorzystne trendy demograficzne, związane ze starzeniem się społeczeństwa. W dokumencie wymienia się także zróżnicowany poziom rozwoju, w poszczególnych gminach Aglomeracji oraz niewystarczający dostęp gospodarstw domowych, do infrastruktury wodnej i kanalizacyjnej.

Kluczowymi kierunkami działań wskazanymi w Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 r. dla Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej są:

- 1) wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców,
- 2) rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu,
- 3) rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski,
- 4) wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Na szczeblu lokalnym najważniejszym dokumentem kształtowania zagospodarowania przestrzennego jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koźminek przyjęte w roku 1999. W kolejnych latach miały miejsce zmiany Studium (ostatnia aktualizacja w 2013 r.). Dominującą funkcją gminy jest zdecydowanie rolnictwo. Charakteryzują je przede wszystkim małoobszarowe gospodarstwa, w większości rozdrobnione. Produktem lokalnym rolnictwa są przede wszystkim produkty pochodzące z upraw warzywnych, ogrodniczych i sadowniczych. W Studium podkreśla się zróżnicowane warunki do rozwoju rolnictwa związane z jakością gleb. W części gminy są dobre warunki do rozwoju rolnictwa, co uwarunkowane jest naturalnie przez występujące tam dobrej klasy gleby. Dokładna sytuacja rolnictwa, jego

charakterystyka opisana została w Diagnozie w podrozdziale 3.7. Rolnictwo i zmiany klimatu.

Układ osadniczy gminy, charakteryzuje się typowym dla obszaru wiejskiego rozproszeniem zabudowy, a także znaczną liczbą miejscowości pogrupowaną w liczne sołectwa. Najważniejszą miejscowością jest Koźminek i jako centrum administracyjne i usługowe na mapie gminy. Zachodzące zmiany społeczne i gospodarcze wpływają na potrzebę aktualizacji polityki przestrzennej gminy.

Dla sprawnego prowadzenia polityki przestrzennej gminy, w Studium powinno się przeanalizować i wyznaczyć aktualne kierunki rozwoju przestrzennego z wykorzystaniem następujących założeń:

1) Koncentracji procesów rozwojowych:

- przede wszystkim koncentracja i ukierunkowanie zabudowy poprzez wypełnianie zabudową wolnych przestrzeni,
- planowe, sukcesywne wypełnianie obszarów przeznaczonych pod inwestycje mieszkaniowe,
- wzmocnienie znaczenia miasta Koźminek,
- traktowanie drogi wojewódzkiej nr 471 jako osi rozwoju gospodarczego,
- największe działania związane z aktywnością gospodarczą zaplanowano dla Koźminka.

2) Uznanie rolnictwa jako szansy rozwoju gminy:

- dążenie do zwiększenia powierzchni gospodarstw,
- popularyzacja alternatywnych i nowatorskich rodzajów upraw i hodowli,
- rozwój małych zakładów przetwórczych i usługowych.

3) Wyznaczenie rekreacji jako uzupełniającej funkcji rozwojowej:

- ważna rola walorów przyrodniczych okolic Zbiornika Murowaniec oraz pobliskich lasów,
- funkcja kulturalno-edukacyjna kompleksu dworsko-parkowego w Koźminku,
- wyznaczenie ścieżek rowerowych, ścieżek zdrowia, uzupełnienie infrastruktury spędzania wolnego czasu.

4) Poprawę warunków ekologicznych oraz standardów życia mieszkańców:

- rozwój sieci kanalizacyjnej oraz modernizacja sieci wodociągowej,
- zmniejszenie niskiej emisji w mieście i na terenach wiejskich,
- zagospodarowanie odpadów i ich selektywna zbiórka.

Wskazując na wyżej wymienione kierunki, jakie powinny się znaleźć w nowym dokumencie Studium.

3.4. USTALENIA I REKOMENDACJE W ZAKRESIE KSZTAŁTOWANIA I PROWADZENIA POLITYKI PRZESTRZENNEJ W GMINIE

Obowiązujące Studium należy zaktualizować lub przygotować na nowo, następnie systematycznie uaktualniać do obowiązujących w danym czasie przepisów prawnych oraz potrzeb zagospodarowania przestrzennego gminy. W poniższym zestawieniu wskazano na rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w gminie, jakie wynikają z zapisów PZPWW i obecnego Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Koźminek. Jednocześnie, w dalszej części rozdziału odniesiono się do określenia tych zapisów przedmiotowej Strategii, które będą miały wpływ na prowadzenia polityki przestrzennej gminy:

- zahamowanie postępującej chaotycznej, nieplanowej i rozproszonej urbanizacji gminy,

- dążenie do uzupełniania „luk” w istniejącej już zabudowie, a więc scalanie zabudowy poprzez wypełnianie wolnych przestrzeni między budynkami,
- planowana modernizacja i rozbudowa sieci infrastruktury technicznej będzie miała istotny wpływ na kształtowanie zabudowy. Rozproszenie zabudowy powoduje rosnące koszty związane z prowadzeniem nowych wodociągów czy kanalizacji, ale także istotnie podnosi koszty ich utrzymania,
- poprawa stanu sieci drogowej łączącej poszczególne miejscowości na terenie gminy oraz powiązań z głównym szlakiem komunikacyjnym DW 471 – budowa i rozbudowa dróg o nawierzchni utwardzonej biegnących przez poszczególne miejscowości,
- usprawnienia umożliwiające bezpieczne przemieszczanie się niezmotoryzowanym użytkownikom dróg publicznych czyli sieć chodników i ścieżek rowerowych
- sukcesywna rozbudowa sieci kanalizacyjnej, która jest na niskim poziomie (ok. 35% mieszkańców),
- dalsze działania społeczno-gospodarcze ukierunkowane tak, aby uwzględnić zachowanie ładu przestrzennego, równowagi przyrodniczej oraz utrzymać na dobrym poziomie i podnosić jakość życia mieszkańców gminy,
- w obliczu powtarzającego się zjawiska suszy rolniczej winno podejmować się kroki związane z ochroną i właściwym wykorzystywaniem posiadanych zasobów wodnych, a także rozważyć ograniczenia w użytkowaniu wód przez indywidualne studnie głębinowe,
- uwarunkowania naturalne i wiodąca funkcja, jaką jest rolnictwo stwarza obowiązek ochrony i właściwego gospodarowania glebami, lesistość

wymaga kontroli i ewentualnego zalesiania nieużytków lub gleb o niższej klasie. Jest to ważne zważając na niezbyt wysoki poziom zalesienia gminy. Wszystkie te działania powinny dążyć do utrzymania użytkowania rolniczego terenu gminy. Największe szanse mają gospodarstwa specjalizujące się, m.in. związane z ogrodnictwem, uprawą warzyw. Niepożądanym zjawiskiem jest rozdrobnienie gospodarstw.

W kwestii zapisów przedmiotowej Strategii, które będą miały wpływ na prowadzenia polityki przestrzennej, należy wskazać, że realizacja celów i kierunków rozwoju gminy wyznaczonych w Strategii, nie wpłynie na zmianę modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej gminy.

W zakresie wpływu realizacji Strategii na strukturę funkcjonalno- przestrzenną gminy należy wskazać na następujące priorytetowe działania:

- poprawę infrastruktury społecznej w poszczególnych miejscowości w gminie,
- zachowanie dotychczasowej wiejskiej tożsamości gminy,
- wzrost zaangażowania mieszkańców gminy w procesy decyzyjne, związane z zagospodarowaniem przestrzennym, zwiększenie poziomu partycypacji społecznej mieszkańców,
- przeanalizowanie możliwości uzbrojenia posiadanych terenów inwestycyjnych oraz pozyskania nowych terenów inwestycyjnych, na glebach o niskiej klasie i nieużytkach, szczególnie wzdłuż szlaku drogowego DW471 o znaczeniu ponadlokalnym, które przyspieszy ich zagospodarowanie,
- rozbudowa infrastruktury pieszo-rowerowej na terenie gminy,
- rozwój/modernizacja infrastruktury edukacyjnej, kulturalnej, sportowej,
- rozwój odnawialnych źródeł energii.

- kształtowanie prawidłowych relacji, między zabudową związaną z produkcją rolną, a zabudową mieszkaniową oraz terenami świadczenia usług i produkcji w sołectwach,

3.5. KIERUNKI ROZWOJU GMINY KOŹMINEK, A STRATEGIA ROZWOJU WOJEWÓDZTWA. ROLA AKO JAKO OBSZARU STRATEGICZNEJ, SZCZEGÓLNEJ INTERWENCJI OKREŚLONEJ W STRATEGII ROZWOJU WOJEWÓDZTWA

W odpowiedzi na zidentyfikowane problemy Gminy Koźminek wyznaczone zostały w ramach strategii cele strategiczne i operacyjne. W wymiarze ponad lokalnym Gmina Koźminek ze swoją strategią winna wpisywać się w cele strategiczne sformułowane na poziomach wyższych począwszy od powiatu, poprzez województwa, aż do poziomu krajowego. Spójność celów Gminy Koźminek z dokumentami wyższej rangi otwiera możliwości uczestniczenia w ogłaszanych konkursach i naborach i pozyskiwania dodatkowych środków na dalszy rozwój. Patrząc na dotychczasowe doświadczenia w tym zakresie szczególnie ważnym dokumentem jest Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku.

Strategia rozwoju całego regionu w kontekście dotychczasowych perspektyw finansowych 2007-2013 i 2014-2020 okazywała się najważniejszym i najbliższym dokumentem wpływającym na możliwości rozwoju Gminy Koźminek. Wśród ważnych dokumentów strategicznych należy dostrzec Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju (SOR) do roku 2020 z perspektywą do 2030 r., której realizacja z poziomu krajowego miała coraz istotniejszy wpływ na inwestycje lokalne w Gminie Koźminek. Nie należy zapominać także o Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR). Biorąc pod uwagę wzrastające znaczenie w ostatnich latach planowania przestrzennego służącego porządkowaniu przestrzeni na wszystkich poziomach od centralnego po lokalny ważne stają się dokumenty planistyczne jak koncepcja Przestrzennego

Zagospodarowania Kraju 2030 (KPZK) i Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+

Głównym założeniem Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego wraz ze zmianą modelu jest równomierny rozwój wszystkich części województwa. Dostrzeżono niedoskonałości modelu absorpcyjno-dyfuzyjnego, który w przypadku mniejszych gmin niestety nie dawał efektu dyfuzji z największych ośrodków i aglomeracji. Obecny model wskazuje na wiele więcej obszarów problemowych i konieczność zastosowania indywidualnych instrumentów wsparcia, innych dla biegunów wzrostu, innych dla obszarów problemowych. Jednocześnie wskazuje się i podkreśla rolę wzajemnych, korzystnych relacji między gminami, powiatami, wymienionymi obszarami. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 stara się wspierać kluczowe potencjały województwa i kreować wzrost gospodarczo-społeczny, jednocześnie wspierając obszary problemowe. Przy analizie porównawczej Strategii z poziomu województwa w odniesieniu do strategii Gminy Koźminek szczególnie należy zwrócić uwagę na planowane działania rozwojowe na terenie Wielkopolski. Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku obejmuje 4 ważne cele strategiczne:

wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców, rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu, rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski, wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem.

Poniższa tabela obrazuje spójność celów strategicznych wyznaczonych w Strategii Rozwoju Gminy Koźminek z celami wskazanymi w Strategii wojewódzkiej.

Tabela 8. Powiązania celów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032

Cele	
Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku	Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032
<p>Cel 1. Wzrost gospodarczy Wielkopolski bazujący na wiedzy swoich mieszkańców</p> <p>1.1. Zwiększenie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki regionu, 1.2. Wzrost aktywności zawodowej i utrzymanie wysokiej jakości zatrudnienia, 1.3. Wzrost i poprawa wykorzystania kapitału ludzkiego na rynku pracy.</p>	<p>Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości</p> <p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy, 2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług.</p>
<p>Cel 2. Rozwój społeczny Wielkopolski oparty na zasobach materialnych i niematerialnych regionu</p> <p>2.1. Rozwój Wielkopolski świadomy demograficznie, 2.2. Przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu, 2.3. Rozwój kapitału społecznego i kulturowego regionu.</p>	<p>Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania</p> <p>1.1. Stworzenie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi, 1.2. Poszerzenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej celem podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców, 1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy.</p>
<p>Cel 3. Rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego Wielkopolski</p> <p>3.1. Poprawa dostępności i spójności komunikacyjnej województwa, 3.2. Poprawa stanu oraz ochrona środowiska przyrodniczego Wielkopolski, 3.3. Zwiększenie bezpieczeństwa i efektywności energetycznej.</p>	<p>Cel III. Rozwój z poszanowaniem i dbałością o środowisko</p> <p>3.1. Ochrona przed zmianami klimatu, 3.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy, 3.3. Ochrona powietrza i budowa instalacji OZE w gminie,</p>

<p>Cel 4. Wzrost skuteczności wielkopolskich instytucji i sprawności zarządzania regionem</p> <p>4.1. Rozwój zdolności zarządczych i świadczenia usług, 4.2. Wzmocnienie mechanizmów koordynacji i rozwoju.</p>	<p>Cel IV. Nowoczesne zarządzanie gminą i jej przestrzenią</p> <p>4.1. Efektywne zarządzanie gminą, 4.2. Prowadzenie polityki przestrzennej w gminie w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne i planistyczne,</p>
--	---

Źródło: opracowanie własne

Strategia Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 wskazuje obszary strategicznej interwencji (OSI), które są podstawą terytorialnego ukierunkowania celów interwencji. Wymiar regionalny reprezentuje w szczególności Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego, z kolei wymiar krajowy – SOR, KPZK i KSRR. Dzięki wskazaniu obszarów strategicznej interwencji (OSI) w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Wielkopolskiego Wielkopolska 2020+ są one podstawą pozwalającą powiązać cele rozwojowe Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego z typami poszczególnych obszarów, aż do czasu jej aktualizacji lub opracowania odpowiednich dokumentów programowych. Jednym z OSI jest Miejski Obszar Funkcjonalny Ośrodka Regionalnego Aglomeracja Kalisko-Ostrowska (MOF AKO), obejmujący Gminę Koźminek. Wsparcie MOF służy wzmocnieniu konkurencyjności i zdolności do rozprzestrzeniania czynników rozwojowych na obszary zurbanizowane oraz te o funkcjach rolniczych. Oddziałuje na wszystkie części województwa i stymuluje rozwój całej Wielkopolski, a także wpływa stabilizująco na strukturę osadniczą regionu.

Strategia dla Gminy Koźminek oprócz zgodności ze Strategią wojewódzką wykazuje także komplementarność z innymi dokumentami Są to m.in. Krajowa

Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 i Strategia Rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021.

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)

Cel główny polityki regionalnej do roku 2030 w Polsce, który brzmi: „ efektywne wykorzystanie endogenicznych potencjałów terytoriów i ich specjalizacji dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju kraju, co stworzy warunki do wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym osiągnięciu spójności w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym”, realizowany będzie w oparciu o uzupełniające się trzy cele szczegółowe, które brzmią następująco:

1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym.
2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych.
3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie.

Tabela 9. Powiązania celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032

Cele	
Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR)	Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032
Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym 1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo,	Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania 1.1. Stworzenie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi, 1.2 Poszerzenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej celem

<p>1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją,</p> <p>1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze,</p> <p>1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych,</p> <p>1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów.</p>	<p>podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców,</p> <p>1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy,</p> <p>Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości</p> <p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy,</p> <p>2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług.</p>
<p>Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych</p> <p>2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego,</p> <p>2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym,</p> <p>2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach.</p>	<p>Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości</p> <p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy,</p> <p>2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług.</p>
<p>Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie</p> <p>3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i Ponadregionalnym.</p>	<p>Cel IV. Nowoczesne zarządzanie gminą i jej przestrzenią</p> <p>4.1. Efektywne zarządzanie gminą,</p> <p>4.2. Prowadzenie polityki przestrzennej w gminie w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne i planistyczne,</p>

Źródło: opracowanie własne

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Kładzie on nacisk na zrównoważony rozwój całego kraju, czyli zmniejszanie dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego różnych obszarów, głównie miejskich i wiejskich. Celem strategii jest wdrożenie nowych inteligentnych rozwiązań ze szczególnym uwzględnieniem obszarów transportu, cyfryzacji, kapitału społecznego, bezpieczeństwa narodowego, energii oraz środowiska, dzięki współpracy podmiotów publicznych oraz świata nauki i biznesu.

Strategia Rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021

Zgodnie z uchwałą nr LV/489/2023 Rady powiatu Kaliskiego z dnia 25 stycznia 2023 r. w sprawie wydłużenia okresu obowiązywania „Strategii Rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021” ww. dokument obowiązuje do dnia 31 grudnia 2023 roku. Z dużym prawdopodobieństwem należy założyć, iż wkrótce dokument zostanie zaktualizowany. W dostępnym dokumencie określono wizję (cel główny) Powiatu Kaliskiego o brzmieniu: Powiat Kaliski, przyjaznym miejscem do zamieszkania, o czystym środowisku, walorach turystycznych, związany z Aglomeracją Kalisko-Ostrowską, która sprzyja rozwojowi gospodarczemu, ze szczególnym uwzględnieniem nowoczesnej branży rolno-spożywczej, w oparciu o Markę – Produkt Kaliski. Wizja ta ma być realizowana m.in. poprzez rozwój infrastruktury zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, a także wykorzystanie odnawialnych źródeł energii oraz rozwój gospodarki niskoemisyjnej. Związane z tym są następujące cele strategiczne:

- Cel strategiczny I: Wzrost konkurencyjności gospodarki powiatu poprzez nowoczesne rolnictwo, przetwórstwo i dystrybucję w powiązaniu z elastycznym systemem edukacji.

Strategia Rozwoju Gminy Koźminek podkreśla ważność rolniczego charakteru gminy, w tym ukierunkowanie gospodarstw na specjalistyczne rolnictwo, w tym ekologiczne.

- Cel strategiczny III: Poprawa wewnętrznych i zewnętrznych powiązań komunikacyjnych.

Cel ten jest spójny z kierunkami zaplanowanymi w Strategii Rozwoju Gminy Koźminek, w których zaplanowano zapobieganie wykluczeniu społecznemu i komunikacyjnemu za pomocą poprawy dostępności komunikacji publicznej na terenie gminy

- Cel strategiczny IV: Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego, ekologicznego oraz rozwój i włączenie społeczne.

Spójność z dokumentem dla Gminy Koźminek sprowadza się m.in. do zaplanowanych działań w kierunku zapewnienia godnego starzenia się, właściwej opieki medycznej oraz aktywizacji różnych grup mieszkańców. Są to składowe tzw. bezpieczeństwa społecznego, które sprowadza się do egzystencjalnych podstaw życia ludzi, zapewnienie możliwości zaspokajania indywidualnych potrzeb czy tworzenia warunków do nauki, ochrony zdrowia oraz opieki. W kategoriach bezpieczeństwa publicznego spójność koresponduje z bezpieczeństwem na drogach.

Tabela 10. Powiązania celów Strategii Rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021 ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032

Cele	
Strategia rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021	Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032
Cel 1. Wzrost konkurencyjności gospodarki powiatu poprzez nowoczesne rolnictwo,	Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości

<p>przetwórstwo i dystrybucje w powiazaniu z elastycznym systemem edukacji (łączenie teorii z praktyką)</p> <p>1.1. Rozwój stref aktywności gospodarczej i infrastruktury sprzyjającej inwestycjom oraz wdrożenie spójnego systemu promocji gospodarczej i inwestycyjnej, poprzez wspólną ofertę inwestycyjną dla Powiatu Kaliskiego,</p> <p>1.2. Stworzenie kryteriów i promocja Marki Lokalnej – Produkt Kaliski,</p> <p>1.3. Promowanie nowoczesnych rozwiązań produkcyjnych, różnorodności w gospodarce rolnej oraz zwiększanie skali produkcji w oparciu i istniejącego, niewykorzystanego sprzętu rolniczego,</p> <p>1.5. Organizacja i rozwój rynku hurtowego na terenie powiatu.</p>	<p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy,,</p> <p>2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług,</p> <p>2.3. Wsparcie rolnictwa w zakresie dostosowania do nowych wyzwań XXI w.</p>
<p>Cel 3. Poprawa wewnętrznych i zewnętrznych powiazań komunikacyjnych</p> <p>3.1. Rozwój dróg gminnych i powiatowych, w powiązaniu z Aglomeracją Kalisko - Ostrowską oraz w powiązaniach poza aglomeracyjnych</p> <p>3.3. Rozwój infrastruktury wspierającej istniejący system drogowy i połączeń komunikacyjnych</p>	<p>Cel IV: Nowoczesne zarządzanie gminą i jej przestrzenią</p> <p>4.2. Prowadzenie polityki przestrzennej w gminie w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne i planistyczne</p>
<p>Cel 4. Wzrost poziomu bezpieczeństwa publicznego, ekologicznego oraz rozwój i włączenie społeczne</p> <p>4.2. Podniesienie jakości środowiska naturalnego oraz wzrost poziomu bezpieczeństwa ekologicznego poprzez edukację i inwestycje w</p>	<p>Cel III. Rozwój z poszanowaniem i dbałością o środowisko</p> <p>3.1. Ochrona przed zmianami klimatu</p> <p>3.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy</p> <p>3.3. Ochrona powietrza i budowa instalacji OZE w gminie</p>

<p>zakresie odnawialnych źródeł energii i małą retencją</p> <p>4.4. Podniesienie jakości świadczonych usług społecznych, opieki zdrowotnej oraz promocja zdrowia i sportu</p> <p>4.5. Stworzenie różnorodnej oferty dla młodych mieszkańców powiatu</p>	<p>3.4. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej</p> <p>Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania</p> <p>1.1. Stworzenie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi,</p> <p>1.2. Poszerzenie infrastruktury rekreacyjno-sportowej celem podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców,</p> <p>1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy.</p>
<p>Cel 5. Dobra organizacja współpracy wszystkich jednostek samorządowych na terenie Powiatu mająca na celu podniesienie efektywności i skuteczności przedsięwzięć rozwojowych</p> <p>5.2. Profesjonalizacja działań rozwojowych poprzez zwiększenie udziału jednostek i Organizacji pozarządowych we wspólnych przedsięwzięciach,</p> <p>5.3. Wspieranie i inicjowanie powstawania organizacji pozarządowych.</p>	<p>Cel IV. Nowoczesne zarządzanie gminą i jej przestrzenią</p> <p>4.1. Efektywne zarządzanie gminą,</p> <p>4.2. Prowadzenie polityki przestrzennej w gminie w oparciu o aktualne dokumenty strategiczne i planistyczne.</p>

Źródło: opracowanie własne

W oby dwóch dokumentach zwraca się również uwagę na istotę prowadzenia działań promocyjnych oraz współpracy między NGO a samorządem. Pojawia się także nacisk na ochronę środowiska.

Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla Rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej

Strategia dotyczy powiązanych funkcjonalnie Kalisza i Ostrowa Wielkopolskiego, które wraz z przylegającymi gminami tworzą wspólny obszar funkcjonalny obu miast, zwany Aglomeracją Kalisko-Ostrowską. Obecnie trwają prace nad nowym dokumentem strategicznym dla AKO, gdyż obecny ma perspektywę na lata 2014-2020. W obowiązującej Strategii wyznaczono główne cele rozwojowe, które realizowane są przez priorytety Strategii ZIT AKO. Trwają obecnie prace nad nową Strategią.

W poniższej tabeli przedstawiono cele rozwojowe Strategii ZIT AKO i ich powiązania z celami aktualnej Strategii dla Gminy Koźminek.

Tabela 11. Powiązania celów Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032

Cele	
Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej	Strategia Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032
Cel 3. Przywracanie funkcji społeczno-gospodarczych zdegradowanych obszarów miejskich i wiejskich AKO	<p>Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania</p> <p>1.1. Zapewnienie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi, 1.2. Poszerzenie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej celem podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców, 1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy.</p> <p>Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości</p>

	<p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy,</p> <p>2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług,</p> <p>2.3. Wsparcie rolnictwa w zakresie dostosowania do nowych wyzwań XXI w.</p>
<p>Cel 4. Poprawa stanu środowiska na obszarze funkcjonalnym AKO</p>	<p>Cel III. Rozwój z poszanowaniem i dbałością o środowisko</p> <p>3.1. Ochrona przed zmianami klimatu,</p> <p>3.2. Rozbudowa sieci kanalizacyjnej i przydomowych oczyszczalni ścieków na terenie gminy,</p> <p>3.3. Ochrona powietrza i budowa instalacji OZE w gminie,</p> <p>3.4. Zwiększenie świadomości ekologicznej społeczności lokalnej.</p>
<p>Cel 6. Wzmacnianie rozwoju gospodarczego AKO, przedsiębiorczości, zatrudnienia i aktywności zawodowej</p>	<p>Cel II. Konkurencyjny rozwój gospodarczy gminy oparty na rolnictwie i przedsiębiorczości</p> <p>2.1. Wsparcie mikro i małych przedsiębiorców, tworzenie warunków do powstawania nowych miejsc pracy w średnich firmach na terenie gminy,</p> <p>2.2. Promowanie lokalnych produktów, usług</p> <p>2.3. Wsparcie rolnictwa w zakresie dostosowania do nowych wyzwań XXI w.</p>

<p>Cel 7. Poprawa dostępu i jakości usług publicznych na całym obszarze funkcjonalnym</p>	<p>Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania</p> <p>1.1. Zapewnienie warunków dobrego poziomu życia dla rodzin z dziećmi</p> <p>1.2. Poszerzenie infrastruktury sportowej i rekreacyjnej celem podniesienia atrakcyjności życia mieszkańców</p> <p>1.3. Infrastruktura społeczna przyjazna i dostępna dla mieszkańców na terenie gminy</p>
<p>Cel 8. Rozwój infrastruktury AKO</p>	<p>Cel I. Gmina Koźminek – dobrym, atrakcyjnym, bezpiecznym miejscem do życia i zamieszkania</p>

Źródło: opracowanie własne

W Strategii ZIT AKO zwraca się uwagę na dobrej jakości usługi publiczne, rozwój infrastruktury z poszanowaniem środowiska przyrodniczego. Stawia się także na wzmocnienie gospodarki i przedsiębiorczości. Dużą uwagę przykładana się tak do obszarów zdegradowanych, które w jakiś sposób utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze. Warto zaznaczyć, że ramą czasową Strategii AKO są lata 2014-2020, stąd w przypadku powstania nowej strategii zaistnieje potrzeba weryfikacji niniejszego dokumentu.

4. REALIZACJA STRATEGII

4.1. PRZEBIEG REALIZACJI STRATEGII

Strategia Rozwoju Gminy Koźminek jest dokumentem wieloletnim opisującym plany, potencjalny przebieg i określający potencjalny rezultat procesów rozwojowych. Są to procesy, których przebieg powinien być nadzorowany i monitorowany. W ten sposób Gmina Koźminek będzie mogła w okresach krótkich (rocznych) jak i dłuższych 5 letnich lepiej ocenić skuteczność realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032. Nadzór to funkcja przypisana władzom gminy. Monitorowanie to system, w którym winny uczestniczyć zespoły lub osoby odpowiedzialne za określone obszary tematyczne, a których codzienne zadania dotyczą realizacji przyszłych celów zapisanych w Strategii. Wymaga to wprowadzenia w Gminie Koźminek systemu zbierania danych potrzebnych do krótko i średnioterminowej oceny stopnia realizacji celów zapisanych przez wybrane wskaźniki monitorowania. W trakcie pracy nad dokumentem Strategii Rozwoju były dyskutowane i analizowane inne dokumenty mające charakter strategiczny, a więc powiązane bezpośrednio lub pośrednio z realizacją Strategii. Szczególne miejsce w tym zestawieniu nabierają dokumenty planistyczne a więc Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego i jego aktualizacje, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego i ich dotychczasowa ocena oraz przyszła skuteczność w zarządzaniu przestrzenią gminy. Wydaje się również uzasadnione zwrócenie szczególnej uwagi na Lokalny Program Rewitalizacji, który wskazuje w przestrzeni gminy obszary wymagające specjalnego zainteresowania. Z perspektywy Strategii i zapisanych celów ważne będą dokumenty opisujące procesy społeczne. Szczególne miejsce w tym obszarze w zakresie rozwiązywania problemów społecznych odgrywa **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej działający w oparciu o własne dokumenty strategiczne.** **Do wyjaśnienia !** W

obszarze związanym ze środowiskiem i jego ochroną szczególne miejsce będzie zajmował Program Ochrony Środowiska i Plan Gospodarki Niskoemisyjnej także wymagające bieżącej aktualizacji.

Gmina powinna brać aktywny udział w procesie tworzenia dokumentów strategicznych powstających w jej bezpośrednim otoczeniu. Szczególną uwagę należy zwrócić na niebawem opracowywaną nową Strategię Rozwoju Powiatu Kaliskiego czy Strategię dla ZIT AKO. Ważny jest aktywny udział w konsultacjach strategii sąsiednich gmin, aby odnajdować wspólne problemy, cele i poszukiwać możliwości wspólnego ich rozwiązania poprzez wspólne projekty. W przypadku dokumentów wyższego rzędu w chwili ich przyjęcia Gmina Koźminek winna dokonać analizy zgodności zapisów swojej Strategii z tymi dokumentami. W przypadku dokumentów równorzędnych jak strategię innych gmin bardzo ważne będą możliwości potencjalnej współpracy gmin w przyszłych projektach.

Poprzez przyjętą formułę konsultacji, badań ankietowych i możliwości zgłaszania uwagi i pomysłów proces powstawania Strategii miał za zadanie zachęcenie społeczności lokalnej (mieszkańców i organizacji społecznych) do aktywnego udziału w planowaniu, a następnie w realizacji zaplanowanych działań w ramach Strategii.

4.2. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA WDRAŻANEJ STRATEGII

Do realizacji Strategii Gmina Koźminek potrzebuje różnych źródeł finansowania. Począwszy od precyzyjnego projektowania własnych dochodów po identyfikację potencjalnych źródeł współfinansowania poszczególnych projektów w ramach konkretnych działań. Potrzeby inwestycyjne Gminy Koźminek są nadal duże, a szczególnie uwidaczniają się potrzeby w obszarze budowy i modernizacji dróg i rozbudowy kanalizacji w gminie. Jest też wiele

mniejszych tematów w obszarach kultury, edukacji i innych. Na etapie przygotowania dokumentu Strategii trudno jest o precyzyjne określenie dokładnych potrzeb inwestycyjnych i wysokości budżetów. Tym niemniej Gmina Koźminek posiada wiedzę, gdzie w przyszłości będzie poszukiwała współfinansowania przyszłych projektów.

Gmina Koźminek mając doświadczenie z 2 ostatnich perspektyw finansowych UE i aplikowania w projektach samodzielnych i grupowych w konkursach organizowanych przez SAKO, jak i samodzielnie w konkursach ogólnodostępnych w UMWW zdobyła duże doświadczenie w pozyskiwaniu środków UE:

- fundusze UE w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Wielkopolskie na lata 2021-2027 oraz Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich;

Od roku 2020 coraz ważniejszą rolę odgrywają programy rządowe ogłaszane przez Rząd i poszczególne ministerstwa:

- programy rządowe, w tym szczególnie Fundusz Inwestycji Lokalnych, programy z zakresu ochrony środowiska prowadzone przez NFOŚiGW i WFOŚiGW, programy dla seniorów jak Senior+, czy wreszcie ministerialne programy dotyczące kultury i rewitalizacji, edukacji i sportu;

W obszarze zainteresowania Gminy Koźminek pozostają także inne programy pomocy jak Fundusze Norweskie; inne programy wspierające rozwój samorządów.

Najważniejszym i podstawowym źródłem finansowania Strategii Rozwoju Gminy Koźminek w latach 2022-2032 będzie budżet. Biorąc pod uwagę wydatki na cele edukacyjne i społeczne jakie gmina Koźminek ponosi niewiele środków pozostaje na realizację celów rozwojowych. Każdy konkurs, każdy projekt wymaga wkładu własnego ze strony gminy. Ważne zatem są źródła i struktura

dochodów własnych gminy, aby móc ocenić możliwości dokonania wkładów własnych.

5. SPIS TABEL

Tabela 1. Analiza SWOT-społeczeństwo	27
Tabela 2 Analiza SWOT-gospodarka	31
Tabela 3 Analiza SWOT-przestrzeń	34
Tabela 4. Cele – obszar społeczeństwo	42
Tabela 5. Cele – obszar gospodarka	46
Tabela 6. Cele – obszar środowisko	53
Tabela 7. Cele – obszar przestrzeń	55
Tabela 8. Powiązania celów Strategii Rozwoju Województwa Wielkopolskiego do 2030 roku ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032.....	69
Tabela 9. Powiązania celów Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032	71
Tabela 10. Powiązania celów Strategii Rozwoju Powiatu Kaliskiego na lata 2014-2021 ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032.....	74
Tabela 11. Powiązania celów Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych dla rozwoju Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej ze Strategią Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2032	77

6. ZAŁĄCZNIKI

Załącznik nr 1 – Diagnoza strategiczna

Załącznik nr 2 – Wzór ankiety

Ankieta

Stan istniejący oraz perspektywy rozwoju Gminy Koźminek

Szanowni Państwo!

Zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety w ramach prac nad przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Koźminek na lata 2022-2030.

Bardzo prosimy o zastanowienie się i odpowiedzenie na poniższe pytania. Wyniki ankietyzacji będą wykorzystane w procesie formułowania celów rozwoju i wyboru obszarów priorytetowych.

Poświęcony przez Państwa czas przyczyni się do lepszego zaplanowania kierunków rozwoju Gminy Koźminek w zgodzie z Państwa sugestiami i oczekiwaniami.

Chcielibyśmy, aby dokumenty Strategii Rozwoju Gminy Koźminek były naszym wspólnym dziełem, w którym każdy mieszkaniec ma swój udział, a założone cele były systematycznie i skutecznie realizowane w perspektywie najbliższych lat.

Wypełnioną ankietę prosimy składać do skrzynki podawczej w Urzędzie Gminy Koźminek lub odesłać na adres mailowy: nowak@kozminek.pl do dnia 05.11.2021 r.

1. **Jakość życia:** Czy dla Pani/Pana w ciągu ostatnich 7 lat jakość życia mieszkańców uległa zmianie? W jaki sposób? Czy się poprawiła, czy pogorszyła?

2. **Starzenie się społeczeństwa:** Czy istniejąca baza lokalowa i prowadzone działania skierowane dla Seniorów są wystarczające? O jakie można by je ewentualnie poszerzyć?

3. **Infrastruktura rekreacyjna i wypoczynkowa:** O jakie elementy i w jakich miejscach należy poszerzyć infrastrukturę rekreacyjną czy wypoczynkową. **WAŻNE:** proszę o zaznaczenie grupy wiekowej, do jakiej Pan/Pani należy, aby dobrze zrozumieć zgłaszane potrzeby.

- poniżej 18 roku życia
- 18-25
- 26-45
- 46-65
- powyżej 65 roku życia

4. **Infrastruktura drogowa:** Jaką infrastrukturę drogową ma Gmina Koźminek ? Jakie są potrzeby modernizacyjne dróg i w jakich miejscach w celu usprawnienia komunikacji na terenie Gminy Koźminek?

5. **Komunikacja publiczna:** Proszę o zaznaczenie czy mamy problem z komunikacją publiczną? jaki mamy problemu związanego z komunikacją publiczną (jeśli Pan/Pani go doświadcza):

- utrudniony dojazd dzieci/młodzieży do szkół
- utrudniony dojazd osób starszych do ośrodków zdrowia, apteki, Urzędu Gminy i Miasta itp.
- utrudniony dojazd do pracy (proszę podać do jakiej miejscowości
- utrudnione przemieszczanie się osób nieposiadających samochodu/prawa jazdy
- brak utrudnień związanych z funkcjonowaniem komunikacji

6. **Miasto Kalisz:** Jaką rolę dzisiaj dla mieszkańców Gminy Koźminek odgrywa Kalisz ? Czy to jest szansa, czy zagrożenie, czy jest to obojętne dla mieszkańca, że niedaleko jest Kalisz ?

7. **Promocja wizerunku gminy:** Jakie produkty lokalne, usługi, wydarzenia, obiekty promują Gminę Koźminek?

8. **Kluczowy potencjał**: Z czego mieszkańcy Gminy Koźminek są dumni ? Co ważnego zdarzyło się, powstało w Gminie Koźminek w ostatnich 30 latach ?

9. Co zmieniło się dla Pana/Pani w ciągu ostatnich 7 lat w gminie?

10. W jakim kierunku powinna rozwijać się Gmina Koźminek do roku 2030? Proszę zaznaczyć jedną odpowiedź

- pręźnie rozwijać rolnictwo i ogrodnictwo,

- rozwijać infrastrukturę do świadczenia wysokiej jakości usług społecznych np. dla osób starszych
- rozwijać własną przedsiębiorczość, być gminą atrakcyjną dla inwestorów, i tworzyć nowe miejsca pracy,
- oprzeć ekologiczny rozwój na dobrej infrastrukturze, sprzyjających warunkach do zamieszkania, dogodnym położeniu,
- z czymś innym: (czym?):.....

11. Proszę wymienić 3 najważniejsze inwestycje / przedsięwzięcia, które Pani/Pana zdaniem powinny być priorytetowo zrealizowane na terenie Gminy Koźminek w ciągu najbliższych 10 lat.

12. Proszę o ocenę poziomu aktywności społecznej mieszkańców Gminy Koźminek:

- dobra,
- przeciętna,
- zła,

13. Które z poniższych stwierdzeń najlepiej charakteryzuje obecnie Gminę Koźminek? (proszę zaznaczyć „X” maksymalnie 3 propozycje).

- gmina dająca dobre warunki do życia i zamieszkania

- gmina stwarzająca dobre warunki dla przedsiębiorców
- gmina atrakcyjna dla turystów, odwiedzających
- gmina atrakcyjna jako miejsce do zamieszkania
- gmina atrakcyjna dla rodzin z dziećmi
- gmina atrakcyjna dla seniorów
- gmina położona w atrakcyjnym miejscu
- gmina z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego
- gmina bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy
- gmina dobrze zarządzana, urząd gminy przyjazny dla mieszkańców
- gmina bezpieczna
- gmina posiadająca dobrą opiekę zdrowotną
- gmina dbająca o środowisko przyrodnicze
- gmina z dobrą infrastrukturą techniczną (sieć dróg, wodociąg, kanalizacja)
- gmina posiadająca dobrą bazę oświatową
- gmina posiadająca bogatą infrastrukturę sportową
- gmina posiadająca bogatą ofertę kulturalną
- gmina posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną

14. Które z poniższych stwierdzeń powinny charakteryzować Gminę Koźminek w przyszłości? (Proszę zaznaczyć „x” maksymalnie 3 propozycje).

- gmina dająca dobre warunki do życia i zamieszkania
- gmina stwarzająca dobre warunki dla przedsiębiorców
- gmina atrakcyjna dla turystów, odwiedzających
- gmina atrakcyjna jako miejsce do zamieszkania
- gmina atrakcyjna dla rodzin z dziećmi
- gmina atrakcyjna dla seniorów

- gmina położona w atrakcyjnym miejscu
- gmina z ciekawą ofertą spędzania czasu wolnego
- gmina bardziej atrakcyjna niż sąsiednie gminy
- gmina dobrze zarządzana, urząd gminy przyjazny dla mieszkańców
- gmina bezpieczna
- gmina posiadająca dobrą opiekę zdrowotną
- gmina dbająca o środowisko przyrodnicze
- gmina z dobrą infrastrukturą techniczną (sieć dróg, wodociąg, kanalizacja)
- gmina posiadająca dobrą bazę oświatową
- gmina posiadająca bogatą infrastrukturę sportową
- gmina posiadająca bogatą ofertę kulturalną
- gmina posiada dobrze funkcjonującą infrastrukturę społeczną

DZIĘKUJEMY ZA UDZIAŁ W ANKIECIE!